

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

On altıncı İnikat

18.XII.1959 Cuma

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	388:389	nüldüğüne dair Dahiliye Vekilinden şifahi suali (6/248)	400
2. — Havale edilen evrak	389:390	4. — Gümüşane Mebusu Necati Alp'in, Bayburt kazasının vilâyet haline getirilmesinden niçin vazgeçildiğine dair Dahiliye Vekilinden şifahi suali (6/422)	400
3. — Yoklama	390	5. — Niğde Mebusu İsmail Güven'in, Niğde vilâyet merkezinde yapılmasına başlanan PTT binası hakkındaki sualine Münakalât Vekili Şemi Ergin'in şifahi cevabı (6/354)	400:401
4. — Riyaset Divanının Heyeti Umumiyeye mâruzatı	396	6. — Urfa Mebusu Esat Mahmut Karakurt'un, İstanbul deniz ve kara nakil vasıtalarının kifayetsizliği karşısında ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair Münakalât Vekilinden şifahi suali (6/361)	401
1. — Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 9 ncu maddesinin tefsiri talebinin geriverilmesi hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/476, 3/523)	396	7. — Kırşehir Mebusu Hayri Çopuroğlu'nun, Devlet Şûrasının yeni bir binaya naklinin düşünülüp düşünülmediğine dair sualine Devlet Vekili İzzet Akçal'ın şifahi cevabı (6/444)	401:403
5. — Sualler ve cevaplar	396	B — Tahrirî sualler ve cevapları	406
A — Şifahi sualler ve cevapları	396	1. — Tokad Mbusue Bekir Şeyhoğlu'nun, Turhal Belediye Reisinin seçilmemesi sebebine dair sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in tahrirî cevabı (7/682)	406:407
1. — Adana Mebusu Melih Kemal Küçüktepepınar'ın, Toprak Mahsulleri Ofisinin Alsancak ve Kemeraltı depolarındaki hububatın çürüdüğü ve denize döküldüğünün doğru olup olmadığına dair sualine Ticaret Vekili Hayrettin Erkmén'in şifahi cevabı (6/395)	396:399		
2. — Sivas Mebusu Ahmet Yılmaz'ın, Yozgad'ın Çayıralan kazasına bağlı Eşikli ve Çat köylerinin Sivas'ın Gemerek kazasına bağlanması işinin geciktirilmesi sebebine dair sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in şifahi cevabı (6/215)	399:400		
3. — Gümüşane Mebusu Necati Alp'in, Bayburt vilâyeti teşkili hususunda ne düşü-			

2. — Ankara Mebusu Muammer Akpınar'ın, Hava Harb Okulu Pilotu öğrencilerine iki aydan beri uçuş tazminatı verilmemesinin sebebine dair sualine Millî Müdafaa Vekili Etem Menderes'in tahriri cevabı (7/695) 407

3. — Hatay Mebusu Ömer Fevzi Reşan'ın, Dört Yol - Erzin arasındaki eski yolun ne zaman tamir edileceğine dair sualine Nafia Vekili Tevfik İleri'nin tahriri cevabı (7/594) 407:408

4. — Ankara Mebusu Recep Dengin'in, balık ve sünger ihracında ihracatçı firmaların ihraç kıymetinin % 10 unu Et ve Balık Kurumu lehine bırakıp bırakmadıklarına

dair sualine Ticaret Vekili Hayrettin Ermen'in tahriri cevabı (7/654) 408:409

5. — Malatya Mebusu Kâmil Sürenkök'ün, Türkiye Büyük Millet Meclisi yeni binasının tamamlanması için ne kadar paraya ihtiyaç olduğuna ve bu binaya ne zaman taşınacağına dair sualine Nafia Vekili Tevfik İleri'nin tahriri cevabı (7/683) 409:410

6. — Müzakere edilen maddeler 403

1. — Konya Mebusu Reyhan Gökmenoğlu ve 15 arkadaşının, İdarei Umumiye Vilâyat Kanununun 5048 sayılı Kanunla muaddel 116 ncı maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Dahiliye, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/29) 403:406

1. — SABIK ZABIT HULÂSASI

1959 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası, Başvekâletin talebi üzerine geriverildi.

Mardin Mebusu Aziz Uras'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun muaddel 100 ncü maddesindeki «tâyin» kelimesinin tefsirine dair tahriri, talebi üzerine geriverildi.

Muş Mebusu Şemsi Ağaoğlu ve iki arkadaşının, Gelir Vergisi Kanununun 6242 sayılı Kanunla değiştirilen 24 ncü maddesinin 1 numaralı bendinin tadili hakkındaki kanun teklifinin reddine dair Bütçe Encümeni mazbatası, Mazbata Muharririnin talebi üzerine Encümene verilmesi kabul olundu.

6245 sayılı Harcırah Kanununun 50 ncü maddesinin tadili ile bu kanuna muvakkat bir madde ilâvesi hakkındaki kanun lâyihasının reddini mutazammın Bütçe Encümeni mazbatası kabul edildi.

İdarei Umumiye Vilâyat Kanununun 5048 sayılı Kanunla muaddel 116 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifinin takdimen görüşülmesi kabul edildi, alâkalı Vekil hazır bulunmadığından bir defaya mahsus olmak üzere müzakeresi tehir olundu.

Sigorta şirketlerinin murakabesi hakkındaki kanun lâyihasının encümendeki maddeleri gelmediğinden müzakeresi tehir edildi.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Afganistan Kırallığı Hükümeti arasındaki Hava Ulaştırma Anlaşmasının tasdikine dair kanun lâyihasının birinci müzakeresi bitirildi.

5887 sayılı Harclar Kanununun 6955 sayılı Kanunla muaddel 97 ncü maddesinin tadili ve bu kanuna muvakkat bir madde ilâvesi hakkındaki kanun teklifi ile,

Sıtmanın imhası hakkındaki kanun lâyihasının müzakereleri, alâkalı vekiller hazır bulunmadığından, bir defaya mahsus olmak üzere tehir olundu.

18 . XII . 1959 Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili
Bursa Mebusu
Agân Erozan

Kâtip
Bolu Mebusu
İhsan Gülez

Kâtip
Samsun Mebusu
Abdullah Keleşoğlu

SUALLER

Şifahi sualler

1. — Urfa Mebusu M. Yaşar Alhas'ın, Kilis'te bir vatandaşın ölümüne sebeb olan mayın patlaması hâdisesi hakkında tahkikat yapıp yapılmadığına dair şifahi sul takriri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/451)

Tahrirî sualler

1. — Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın, 27 Ocak 1958 tarihinde Amerikan Sefarethanesi ile Amerikan Kütüphanesi binasının yakınlarında vukubulan infilâk hâdiselerinin tahkik ve takibi

işinden ne netice alındığına dair tahrirî sul takriri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (7/745)

2. — Bingöl Mebusu Mustafa Nuri Okeuoğlu'nun, Kiği kazasının vilâyet haline getirilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair tahrirî sul takriri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (7/746)

3. — Kars Mebusu Osman Yeltekin'in, Erzurum'un Hınıs kazasında vukubulan zelzelede zarar görenlere ne gibi yardımlar yapıldığına dair tahrirî sul takriri İmar ve İskân Vekâletine gönderilmiştir. (7/747)

2. — HAVALA EDİLEN EVRAK

Lâyiha

1. — Ankara Üniversitesi 1957 malî yılı Hesabı Katî kanunu lâyihası (1/477) (Divanı Muhasebat Encümenine)

Teklifler

2. — Çankırı Mebusu Ferhan Arkan'ın, 5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 41 nei maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi (2/372) (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

3. — Çankırı Mebusu Ferhan Arkan'ın, Gelir Vergisi Kanununun 6908 sayılı Kanunla değiştirilen 32 nei maddesinin tadiline dair kanun teklifi (3/373) (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

4. — Kars Mebusu Mehmet Hazer'in, Belediye Kanununun 110 neu maddesine 5116 sayılı Kanunla eklenen 19 neu fıkranın değiştirilmesine dair kanun teklifi (2/374) (Dahiliye ve Bütçe encümenlerine)

5. — Tunceli Mebusu Fethi Ülkü'nün, 22 Mart 1926 tarihli 789 sayılı Maarif teşkilâtına dair olan Kanunun 5522 sayılı Kanunla tadil edilen 13 neu maddesinin ve 30 Ocak 1948 tarih ve 5166 sayılı Kanuna bağlı (2) sayılı cetvelin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/375) (Maarif ve Bütçe encümenlerine)

6. — Uşak Mebusu Avni Ural ve 4 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Kanununa ek 7052 sayılı Kanunla muhtaç çiftçilere ödünç tohumluk verilmesi hakkındaki 5254 sayılı Kanuna ek kanun teklifi (2/376) (Ziraat, Ticaret, Maliye ve Bütçe encümenlerine)

7. — Afyon Karahisar Mebusu Rıza Çerçel'in, Kızılay Millî Kan Yardımı teşkilâtı kurulması

hakkında kanun teklifi (2/377) (Sihhat ve İçtimali Muavenet, Millî Müdafaa, Çalışma ve Bütçe encümenlerine)

Tezkereler

8. — Adıyaman Mebusu Gani Gürsoy'un teğrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/520) (Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümenine)

9. — Maraş Mebusu Mehmet Şişman'ın teğrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/521) (Adliye ve Teşkilâtı Esasiye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümenine)

10. — Vakıflar Umum Müdürlüğünün 1957 bütçe yılı hesabı katısına ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi (3/522) (Divanı Muhasebat Encümenine)

Mazbatalar

11. — İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1951 yılı mütedavil sermaye hesaplarına mütaallik bilançosu ile Türk Tütün Limitet Şirketinin 1951 yılı bilançosunun gönderildiğine dair Başvekâlet tezkereleri ve İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1951 bütçe yılı hesabı katısına ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi ile Tekel Genel Müdürlüğü 1951 malî yılı Hesabı Katî kanun lâyihası ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası (1/47, 3/41, 3/46, 3/66) (Ruznameye)

12. — İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1952 yılı mütedavil sermaye hesaplarına mütaallik bilançosu ile Türk Tütün Limitet Şirketinin 1952

yılı bilâncosunun gönderildiğine dair Başvekâlet tezkereleri ve İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1952 bütçe yılı hesabı katısına ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi ile Tekel Genel Müdürlüğü 1952 malî yılı Hesabı Katî kanun lâyhası ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası (1/48, 3/42, 3/46, 3/66) (Ruznameye)

13. — Türkiye Büyük Millet Meclisi 1959 yılı Mart - Mayıs ayları hesabı hakkında Meclis He-

saplarının Tetkiki Encümeni mazbatası (5/40) (Ruznameye)

14. — Konya mebusları Muhittin Güzelkılıç ve Sâmî Soylu'nun, Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesiyle kabul edilmiş ve 7178 sayılı Kanunun muvakkat maddesiyle temdid edilmiş bulunan müddetin altı ay daha uzatılması hakkında kanun teklifi ve Adliye Encümeni mazbatası (2/370) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,05

REİS — Reisvekili İhan Sipahioğlu

KATIPLER : İhsan Gülez (Bolu), Abdullah Keleşoğlu (Samsun)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapılacaktır.

(Edirne mebuslarına kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Celseyi açıyorum.

SUPHİ BAYKAM (Adana) — Reis Bey, Ni-zamnameye ademiriyet hakkında söz istiyorum.

RECEP DENGİN (Ankara) — Söz istiyorum.

REİS — Recep Bey ne hakkında söz istiyorsunuz.

RECEP DENGİN (Ankara) — 89 ncu madde hakkında.

REİS — Evvelâ ne hakkında konuşacağınızı öğrenelim. Yoksa gündeme alınmayan Meclis tahkikatları hakkında mı? (Gülüşmeler)

RECEP DENGİN (Ankara) — Hayır, Ni-zamnameye ademiriyet ve gündemin tanzımı hakkında.

REİS — Buyurun.

RECEP DENGİN (Ankara) — Muhterem arkadaşlar, bundan 23 ay evvel millî hislerimizi rencide eden bir mevzu hakkında malûmat sahibi olmak üzere ve Hariciye Vekili tarafından cevaplandırılması arzusuyla bir sözlü soru

Riyasete takdim etmiştim. 23 ay geçti. Sözlü sorunun tarihi 12 Ocak 1958 dir. 23 ay geçmiş olmasına ve şimdi huzurlarınızda millî hislerimizi ne derece rencide ettiğini Yüksek Heyetinizin kabul buyuracağı üzere gazete neşriyatının...

REİS — Sözlü sorunuzun gündeme alınmadığından mı bahsediyorsunuz?

RECEP DENGİN (Devamla) — Evet.

Batı - Trakya'da arkadaşlarımıza yapılan mezalim... Aradan 23 ay geçti. Batı - Trakya'da Simen Odini isminde bir çete 5 yaşında bir Türk kızını...

REİS — Bundan evvelki celsede belki yoktunuz. Bu sözlü sorular hakkında Riyaset izahat verdi. Şimdiye kadar birikmiş olan soruların hepsini tasfiye ediyoruz. Bâzıları iade edilmiştir, bâzıları da makamı adına gönderilmiştir. Bu hususta hiç şüphemiz bulunmamalıdır. Bu mevzuda daha fazla konuşmanıza lüzum yoktur zannederim.

RECEP DENGİN (Devamla) — Reis Beyefendi, bu neşriyatı size takdim etsem bizim kadar sizin de yüreğiniz sızlayacağına şüphe yok-

tur. Binaenaleyh 23 'ay gibi, uzun bir müddet içinde ırktaşlarımıza yapılan mezalim muvacehesinde, Riyasetin yirmi üç ay sözlü soruları gündeme almaması sebebi, Riyasetçe bu şekilde izah edilemez. Kaldı ki bundan on sekiz ay evvel senede yarım milyon götüren ve binlerce vatandaşın can emniyeti ile ilgili yurtda cereyan eden trafik kazaları hakkında Hükümetin ne gibi tedbirler aldığı, Hükümetin bu hususta neler düşündüğünü bir sual ile Maliye Vekilinden sormuştum. Riyaset suallerimizi gündeme almamak suretiyle bunları cevapsız bırakmış ve bu suretle de binlerce vatandaşın yaralanmasına vesile teşkil eden bir ahvalin cereyanına, devamına sebebiyet vermiştir. Trafik kazaları olsun, Batı - Trakya'da yurttaşlarımıza reva görülen Yunan mezalimi olsun Mecliste görüşülmez, Hükümet tedbirleri hakkında mebus bilgi sahibi olmazsa Riyaset pek mi sevinir?... Niçin bizim tahkikat önergelerimiz gündeme alınmaz?...

REİS — Bunların bir kısmının gündeme alınmayışının sebepleri sizlerce de malumdur. 400 - 500 sual sıra beklemektedir. Bunu lütfen kabul edin.

RECEP DENGİN (Devamla) — Samimî olarak ifade edeyim, Riyasetin sözleri bendenizi tatmin etmemiştir. Dört saatte Çin'e gidilen bir sürat asrında bir mebusun isteği 27 ay evvel verdiği bir soru, millî hislerimizle yakından alakalı bir soru Yunan mezalimi hakkında bir soru burada görüşülmezse, trafik kazalarında her sene millî servet heba olur. Vatandaşın can ve mal emniyeti hakkında Büyük Meclis malumat sahibi olamazsa Riyaset, bir hafta evvel verilen bir sözlü soruyu gündeme alır, aylarca evvel verilen bir soruyu şu veya bu sebeple gündeme almazsa bu ne demektir? Niçin böyle olur? Sebebi nedir? Bilinmiyor. Meçhuller âleminde miyiz?

SUPHİ BAYKAM (Adana) — Yazılı soru hakkında Reis Bey.

REİS — Suphi Bey; sizden bir ricam var. Sözlü ve yazılı sorular hakkında Riyasetin tutumunu ve soruların gündeme ne tarzda alındığını ifade ettim. Binaenaleyh aynı mevzuu ele almanızı, o şekilde konuşmanızı rica edeceğim.

SUPHİ BAYKAM (Adana) — Muhterem arkadaşlar; Reis Beyin ikaz ettiği gibi, görüyor-

sunuz senelerden beri bu kürsüden Riyasetin tutumunu tenkid ederiz. Bugün size ilk defa bu kürsüden söyleyeceğimiz bir yeni tasarruftan, vahim bir tasarruftan bahsedeceğim.

Arkadaşlar; Dahilî Nizamnamemizin 152 inci maddesi şöyle diyor: «Tahrirî cevap bir ay içinde verilmek iktiza eder.»

Yine aynı maddenin 5 nei fıkrası da şöyle der: «Muktazi malûmatın elde edilmesi zamana mütevakıf ise Vekil muayyen bir mehil taleb eder. Riyasetin bir aydan fazla mehil verebilmesi Umumi Heyetin kararına bağlıdır.»

Şimdi, Yüksek Heyetinizin yeniden tanzim ettiği ve kabul buyurduğu bu İctüzük'e riayetle hepimiz mükellef miyiz? Riyaset çok daha evleviyetle ve hassasiyetle riayetle mükellef midir? Mükelleftir. O halde size şimdi lâalettâyin elime geçirmiş olduğum bir tek zaptı sabıktan, 27 . XI . 1959 günü havale edilmiş olan evrakdan okuyayım. Bunda 17 tane tahrirî sual vardır. Bakınız size bu suallerin başına gelenleri iki kelime ile hulâsa edeyim.

Muhterem arkadaşlar, veriliş tarih sırasına göre Fazıl Yalçın arkadaşımızın Nafia Vekilinden Karayolları hakkındaki suali 4 ay 10 gün, aynı şekilde Âlim Sipahi'nin Maarif Vekilinden suali ve İsmail İnan arkadaşımızın suali 4 ay 10 gün Riyasetin masasında bekletildikten sonra ilgili vekâletlere havale edilmiştir.

Bunun gibi yine aynı sabık zabıttan alıyorum, değişik yerlerden değil. Dahiliye Vekilinden Mehmet Hazer arkadaşımızın suali Riyaset masasında 4 ay 12 gün beklemiştir. Ferda Güley arkadaşımızın neşir yasakları hakkındaki suali 5 ay 10 gün Riyaset masasında beklemiştir. (Soldan gürültüler)

REİS — Bir dakika Suphi Bey, siz kürsüye çıkarken şu suali sordum: «Suallerin Riyasette bekletilmesinden mi bahsedeceksiniz» Sizden evvel bir arkadaş bahsetti suallerden.

SUPHİ BAYKAM (Devamla) — Sözlü suallerden bahsetti.

REİS — Yazılı suallerle sözlü sualler arasında fark yoktur.

SUPHİ BAYKAM (Devamla) — Vardır efendim. (Soldan gürültüler)

REİS — Ve cevabı verilmiştir.

SUPHİ BAYKAM (Devamla) — Hayır efendim. Yazılı sualler bu kürsüde ilk defa bahis konusu edilmektedir.

REİS — Müşterek hükümleri vardır.

SUPHİ BAYKAM (Devamla) — 152 nci madde bu kadar sarıh iken ve bu madde bu Mecliste kabul edilirken arkadaşlarım, Bahadır Dülger arkadaşımız Demokrat Parti Grubu adına konuşurken sözlü sorular için ayrılan zamanı neden indirdik diyorsunuz; buna mahal yoktur; ne isterseniz sorun bir ay içinde cevabını alırız; demişti. Şimdi size 8 ay 14 gün yalnız bir tek havale edilen evrak arasındaki suallere bir ayda cevap verilir denmesine rağmen Nizamnamede; sekiz ay 13 gün Riyasetin masasında bekletilmiş olduğunu arz ediyorum. Bu demektir ki, bunun izahı, Anayasa gereğince elbette mümkün değildir. Anayasanın sarıh maddeleri vardır. Yedinci maddesinde Yüksek Meclisin Hükümeti Murakabe edeceğini, sırasında iskat edeceğini yazar. 22 nci maddesinde bu murakabe vazifesini istizah yoluyla, yazılı ve sözlü sorularla yapacağı ifade edilmektedir. Tekrar etmekten çekiniyorum, tahkikat ve gensoru önergeleri ve sözlü soruların geçen defa da arkadaşlarımın acı acı ifade ettikleri gibi - başına gelen meşhur hikâyeyi hepimiz biliyorsunuz - bir hafta içinde gündeme alınması gereken sözlü soruların aylarca gündeme alınmadığını ifade ettik. Yazılı sual müessesesi parlâmentoda, Büyük Mecliste mebusun yapabildiği tek çalışma yolu Riyaset tarafından açıkça izahı mümkün olmayan bir tutum ile iptal edilmiştir, arkadaşlar. Demek oluyor ki, bu memlekette mebus olarak vazifemizi yapmaktan alıkonulmakla bizim büyük millet adına burada vazife görürken hiçbir kayıtla ifade edilmesi mümkün olmayan bir yazılı soruyu, ben Yüksek Huzurunuzda soruyorum, ne hakla, hangi yerden kuvvet almak suretiyle Riyaset 8 ay masasında bekletmektedir? Viedanlarınıza hitabediyorum, biz nasıl vazife göreceğiz? Bu şekilde bütün imkânlarımızdan mahrum edilsek bu memlekette milletin bize yüklediği vazifeyi mebus olarak nasıl yerine getireceğiz arkadaşlarım? Biz Riyaseti bu İktüzüğü tatbik etsin diye başımıza getirdik. Yoksa bu yazılı soruları çekmeceinde tutmak suretiyle mebusu çalışmaktan alıkoysun diye değil.

Arkadaşlarım, bu hakikaten son derece vahim olmuştur, izahı yoktur, tevili yoktur bunun. Çünkü İktüzük bunu açık açık,

sarıh bir şekilde ortaya koymuştur. Ne oluyor bu şekilde olunca, yalnız bir Anayasanın, İktüzüğün ihlâli karşısında değiliz. Murakabe imkânı elden alındığı için Mebusun ve Büyük Millet Meclisinin birtakım kötü icraata, hepimizi derinden düşündüren icraata, Vekiller tevessül etmekte devam etmişlerdir. Bunu keşfetmem tesadüfen olmuştur. Biz gazete göndermişler, (Türk Yolu) bu gazetede benimle konuştuğu için işinden atılan bir sendika başkanından bahsedilmekte ve buna ait evrakın iki ay sonra havale edildiği belirtilmektedir. Zamanında havale edilmemiş olduğu için bu kararı tatbik etmiyen Haysiyet Divanıca hepimizin işine son verilmiştir denilmektedir. Buna benzer diğer önergelerimizi düşününüz. Zile, Burdur, şurası burası için verilen yazılı ve sözlü sorularımızı düşününüz. Eğer bunlar zamanında Meclise intikal etmiş ve üzerinde konuşulmuş olsaydı meselâ Dahiliye Vekili kalkıp da ondan sonraki olaylara cüret edebilir mi idi? (Soldan : Gürültüler, şahsiyet yapma sesleri) (Sağdan : Bravo sesleri)

REİS — Suphi Bey, bir hâdise çıkarmak istemişçesine konuşmayın. Mevzu dâhilinde kalın.

SUPHİ BAYKAM (Devamla) — Ben bir fikrin müdafaasını yapıyorum. Riyasetin bu şekildeki tutumu hakikaten tahammül hudutlarını aşmıştır. Muhalefetin Büyük Millet Meclisinin vakarına uygun hareket etmemesinden bahsedilir. Bizi B. M. Meclisine hürmet edip etmemekle Riyaset ekseriya suçlandırır. Bana söyler misiniz, Yüksek Meclise ilk riayet ve hürmet nereden başlar? Bu Meclisi çalıştırmakla başlar. Büyük Millet Meclisini işletmekten mahrum etmek, bu memlekette arkadaşlar ne mânaya gelir? Bunu takdirlerinize arz ediyorum. Ne yapacak bir Mebus arkadaşımız? Kalkıp bir soru sorduğu zaman Riyaset onu tecziye ediyor. Bu memlekette birtakım nizamlar içinde bulunduğumuzu kabul ediyoruz. Tasvibetmediğimiz Kanun ve İktüzüklere dahi Kanun ve İktüzükler diye biz hürmet ediyoruz. Fakat bu hükümleri tatbik etmekle mükellef olan Riyaset bizi bir kere daha bağlamakta ve nefes alamamak hale getirmektedir. Hakikaten bunun altından doğacak mânaları belki biz değil, belki burada beni protesto etmek için başka türlü nidalar çıkaran arkadaşımız değil, bizden sonra bu sıraları işgal edecekler oku-

yacaklardır. (Soldan gürültüler) (Sağdan bravo sesleri)

Arkadaşlarım, tekrar tekrar burada ifade edeyim. Biz diyoruz ki, Meclise hürmetkârız, herkes Meclise hürmetkâr olacaktır. Meclise hürmet kanunlara ve nizamnamelere hürmetle başlar. Meclise hürmet ve milletin iradesinin mühim bir kısmını temsil eden muhalefete saygı ile başlar. Bu Meclise hürmet iktidar grubuna da saygı ile başlar. Başka türlü değildir. Ama tarafsız bir Riyaset bunu teminle mükelleftir. Hükümeti murakabeden uzak tutar ve kanun ve nizamnamelerin işlenmesine mâni olur, muhalefeti hak ve vazifelerinden mahrum etmek yoluna giderse elbette ki gelip burada acı acı her şeyi söyleriz, arkadaşlarım.

REİS — Bir dakikanız kaldı.

SUPHİ BAYKAM (Devamla) — Üç dakikam kaldı. Saate bakınız, bu şartlar altında da muhterem arkadaşlar, biz mücadelemize devam etmek kararındayız. Riyasetten ricamız bu şekildeki tutumuna son versin.

REİS — Suphi Bey, ithamkâr sözünüzü tavzih ediniz.

SUPHİ BAYKAM (Adana) — Ne için?

REİS — Tavzih edin. (Soldan, şiddetli gürültüler) (Sağdan, alkışlar).

SUPHİ BAYKAM (Adana) — Ben size açık açık ihlâl edilen bir kanun ve nizam maddesinden bahsettim, âfaki bir şeyden bahsetmedim.

Arkadaşlar, bu hassasiyeti gösteren arkadaşlara söylemek isterim, tamamen kanunların verdiği yetki ile memleketi dolayan, milletin verdiği vazifeleri adım adım yapmakta devam eden... (Soldan, şiddetli gürültüler, sağdan, bravo sesleri) Bu söz ya kibardır, ya değildir, ya bu kürsüden söylenmez. Eğer bu sözden bizi suçlu tutacaksa, bu sözü bütün bir gruba söyleyen Dahiliye Vekili gelsin bunu tavzih etsin. Sözünü geri alsın, ondan sonra ben söyleyeceğim.

Bir Vekil bütün grubu itham ederse ben mebus olarak onu murakabe etmekle mükellef olarak haydi haydi söylerim arkadaşlar. Bu sözün geriye alınacak bir tarafı, tavzih edilecek bir tarafı yoktur, şarta bağlıdır. Bu, Nizamnamenin, Anayasanın, kanunların ihlâlidir.

REİS — Suphi Baykam, evvelâ Riyasetin Nizamnameye riayetsiz olduğunu iddia etti ve arkasından da hakaret etti.

Meclis Riyasetine bu kadar ağır hakaret ve töhmet Cümhuriyet tarihinde vâkı olmamıştır. (Sağdan, kanunları, nizamları ihlâl de görülmemiştir, sesleri) Meclis Riyasetine vâkı nakarettten dolayı Suphi Baykam'ın 12 inikat Meclisten çıkarılmasını reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ayrıca hakaretâmiz elfazın zabıttan çıkarılmasını reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. (Sağdan, gürültüler)

Takrir vardır, okuyorum.

AVNİ DOĞAN (Ankara) — Nizamnameye ademi riayet söz istiyorum. (Soldan, gürültüler, olmaz sesleri)

REİS — Bu mevzuda sizden ve öbür taraftan bir kişi konuşacaktır. Buyurun.

AVNİ DOĞAN (Ankara) — Muhterem arkadaşlar; meselenin bir cephesini reylerinize hallettiniz. Sizleri öbür cephesini de halletmeye davet ediyorum.

Riyasetin Dahilî Nizamname ahkâmını ihlâl ettiği burada misaliyle gösterilmiştir. Reis bunun izahını yapacak en ufak bir tafsilât vermemiştir.

REİS — Tahkir ettiler Riyaseti. Arada konuşmak imkân mı vardı?

AVNİ DOĞAN (Devamla) — Lâfzi hakaretlerin kıymeti olmayabilir. Vazife ifasiyle mükellef olan ve Büyük Millet Meclisinde Dahilî Nizamnameyi tatbik mevkiinde bulunan insanların makamları Riyaset de olsa bir mesuliyet taşıyacakları tabiidir. Bunun icabını izah edemedikleri için bu nevi muameleye mâruz kalmışlardır. Bunun tek çaresi niçin Nizamnamenin ihlâl edildiğinin Reis tarafından izah edilmesidir. Arkadaşlarım; burada bir arkadaşımıza ceza vermek takbih etmek mümkündür. Ama tarihin hükmü - bunun sebebi izah edilmedikçe - lehte olmayacaktır. (Soldan, gürültüler) Arkadaşlarım; ben gürültü ile yerinden ayrılacak adamlardan değilim. Hepinize ve Büyük Meclise hürmetim vardır. Ve 29 - 30 senelik siyasi hayatımda edep dışı konuşmadım. Böyle bir siyasi ömrüm vardır.

Arkadaşlar; insaf ve vicdanınıza müracaat ediyorum; bir ay içinde yazılı suale cevap vermemi mükellef kılan İctüzüğün hükmüne riayet etmiyerek masasında o yazılı suali dört ay tutması ve iptal etmesi doğru değildir. Bu nasıl olur ar-

kadaşlar? Sekiz ay, on bir ay iptal ettiği vardır. Bunun karşısında niçin isyan etmiyorsunuz, Demokrat Partili arkadaşlarımız?

Arkadaşlar; bir defa daha tekrar ediyorum; biz, kendi mütalâalarımızın, kendi kuvvetlerimizin üstünde milletin fikir ve mütalâasının ve tarihin hâkim olduğunu unutmuyalım. Bu hüküm çok ağır olacaktır. (Sağdan, bravo sesleri, alkışlar)

REİS — Adnan Selekler.

ADNAN SELEKLER (Antalya) — Sevgili arkadaşlarımız, gerek tahkikat önermelerini gündeme alma meselesinde, gerek bugün olduğu gibi tahriri ve şifahi sual talimatlarının Tüzük hükümlerine göre cevaplandırılması meselesinde zaman zaman muhalefete mensup arkadaşlarla Riyaset Divanı ve yine zaman zaman Riyaset Divanının hareket tarzını benimsiyen İktidar Grubu ile muhalefet partileri arasında Meclisin ulvi havasına pek de münasip düşmiyecek ihtilâfların zuhur ettiğini görüyoruz.

Bugün Suphi Baykam arkadaşımızın konuşması üzerine tahaddüs eden yeni vaziyet bunların şayanı teessüflerinden biridir. Bilhassa Avni Doğan Bey arkadaşımızın gerek meslekî, gerekse siyasi tecrübesi, gerekse terbiye anlayışını Türkiye Büyük Millet Meclisine ifade etmezden önce kendi grupuna mensup genç arkadaşları nezdinde telkin etmesi Meclis çalışmalarımızın daha seviyeli, (Sağdan, gürültüler, Reis Bey, Reis Bey sesleri) daha semereli olması bakımından şayanı temennidir. (Soldan, bravo sesleri)

REİS — Devam buyurun, efendim.

ADNAN SELEKLER (Devamla) — Arkadaşlar, politikada, bilhassa iç politikada Riyaset Divanının vazife anlayışının çok büyük bir ehemmiyeti vardır. (Sağdan, doğru, doğru sesleri) Riyaset Divanının hareket tarzı ve bu hususta yana yakıla söylediklerinden Riyaset Divanının hareket tarzını, muhalefet partileri mensupları, Tüzük hükümlerine ademiriyet şeklinde telâkki ediyorlar. Ve şekvalarını umumi efkâra intikal ettiriyorlar. Biz ise çok zaman meselede takdire taallük eden bir şeklin mevcudiyetine inanıyoruz. Riyaset Divanı, meselâ tahkikat önermelerini Meclis gündemine almaya mecburdur. Fakat Riyaset Divanının tahkikat önermelerinin hangi tarihte gündeme alınacağı mevzuunda takdir yetkisi

vardır. Riyaset Divanı bu takdir yetkisini kullanırken umumi menfaatlere istinadedecektir.

(Sağdan, gürültüler)

SIRRI ATALAY (Kars) — Anayasa ihlâl ediliyor.

REİS — Sırrı Bey, rica ediyorum, sükûneti ihlâl ediyorsunuz. İhtar ediyorum.

ADNAN SELEKLER (Devamla) — Başka bir deyimle... (Sağdan, gürültüler)

REİS — Sırrı Bey, ikinci ihtar veriyorum. (Şiddetli, gürültüler)

SIRRI ATALAY (Kars) — İstersen üçüncü ihtar ver. (Gürültüler) Müdafaa hakkım var söz istiyorum.

ADNAN SELEKLER (Devamla) — Eski bir deyimle, Riyaset Divanı bu vazifeyi ihmal edemeyecektir, fakat imhal edebilir.

Arkadaşlar, millî hâkimiyet mevzuunda tâviz vermemek, vatandaşların siyasi hakları üzerinde hassas olmak, insan haklarının kazanılması ve muhafazası hususunda mücadele etmek kanun sınırları içinde kaldıkça her partinin hakkı ve bilhassa murakabe mevkiini işgal eden muhalefet partilerinin vazifesidir. Karşılıklı olarak bu ölçüden hareket edildiği zaman halkın bizden beklediği, çoktan istihkak kesbettiği huzura bir an evvel kavuşmak mümkün olacaktır. Bu tafsilâtım bilhassa Riyaset Divanının hareket tarzına müessir olan âmîl ve saikleri ifade etmek bakımındandır. (Sağdan, gürültüler)

Hangi rejimde olursa olsun kuvvetli ve kale alınır olmak ferayı hükümet etmenin başlıca şartlarındandır. Türk milleti onuruna düşkün bir millettir, Hükümetlerimiz de bize benzer. **dıştan olsun, içten olsun hükümranlık haklarına müdahale mâhiyetinde olan her harekete karşı Hükümetin gösterdiği reaksiyonun mânasını Büyük Türk milleti anlamaktadır.** (Soldan, sürekli ve şiddetli alkışlar) (Sağdan, gürültüler)

Muhalefet partilerinin meşru siyasi faaliyetlerine karşı cephe alındığı iddiası ise memleketin dört bucağına dağılmış ve hepimizin şahidi **olduğu muhalefetin siyasi faaliyetlerinin vüsat ve şumulü karşısında itibarını kaybeden bir iddiadır.** (Soldan, bravo sesleri) Muhalefette **iken bir hukuk devletinin, ileri bir hürriyet nizamının bütün adalet prensiplerini anlamak ve bunun samimî dâvacısı görünmek kolaydır.**

Fakat tatbikat güçlüklerle doludur. İktidar olarak yaptığımız her hareket ilk günden itibaren muhalefet tarafından sınırlı, önceden kusura arıyan müsamahasız bir nazarla karşılanacaktır. Meşruiyetçi olduğu muhakkak bulunan, başka türlü olması tasavvur dahi edilemeyen muhalefet partilerinin yanında âdetâ gölge halinde ikinci bir varlık teşekkül edecek. Burada kinlerin, garazların, tatmin olunmamış emellerin, her türlü karanlık emellerin bir araya getirdiği insanlar meşru bir hükümet nizamını zedelemek için ellerinden gelen ve gelmeyen her şeyi yapacaklardır. (Soldan, bravo sesleri, alkışlar) Demokrasilerde dördüncü kuvvet... (Sağdan, şiddetli bağrışmalar, gürültüler)

REİS — Rica ederim, hatip konuşmıyor, müdahale etmeyiniz.

ADNAN SELEKLER (Devamla) — Demokrasilerde dördüncü kuvvet mesabesinde olan ve bizde demokrasinin teessüs ve inkişafı için sayısız müşküllere katlanmış bulunan matbuatla Hükümet arasında uzunca bir müddet ahenkle çalışmalarını mümkün kılacak bir sihirli formül bulunamayacaktır. Velhâsıl topyekûn bir kültür kalkınmasını zaruri kılacak bütün sebepler birer birer karşımıza çıkacaktır. (Sağdan, «Marif Vekili ol» sesleri, gürültüler) Arkadaşlar, Riyaset Divanının hareket tarzına müessir olan âmiller üzerinde konuşuyorum. Arkadaşlar, bakınız söylenenlere. Demokrat Partiyi halk oyundan korkmakta ve halk oyunun neticelerine riayet etmemeye hazırlanmakla itham etmektedirler. (Sağdan «Siz söylüyorsunuz» sesleri) Demokrat Parti Türk siyasi hayatında ilk defa seçimle iktidara gelmiş, ve...

FERDA GÜLEY (Ordu) — Sadet mi bu Reis Bey?

ADNAN SELEKLER (Devamla) — Demokrat Parti Türk siyasi hayatında ilk defa ve müteaddit defalar seçimle iktidarı muhafaza etmiş bir siyasi teşekkül olarak halk oyununa minnettardır ve onu mukaddes tanır. (Soldan, şiddetli alkışlar ve bravo sesleri) Demokrat Partinin kendisine olan inanı ve millete olan saygısı, onu her türlü hatalı yollara düşmekten alıkoacaktır. (Soldan, bravo sesleri)

REİS — Adnan Bey, cümlelerinizi bağlayınız, bir dakikanız var.

ADNAN SELEKLER (Devamla) — Samimî olarak sorulabilir mi? Maksadınız Türk mil-

letin gittikçe artan bir olgunluk içerisinde kendi mukadderatına sahibolması mı, yoksa şahsi ikballerimiz mi? İçinde bir nebze insaf hissi olanlar 14 seneden beri çok partili bir siyasi hayatın devam ettirilmiş olmasının mutluluğunu içlerinde duymamasına imkân yoktur. Arkadaşlar, halkın büyük ölçüde Hükümet idaresine iştiraki, halkın büyük ölçüde bütün müesseseleriyle beraber Hükümeti kontrolü demek olan Demokrasi şuuru bizde hızla ileriye gitmektedir. Bunun zıddını düşünmek Türk milletinin siyasi olgunluğuna inanmamak olur. Bu, müşterek eserimizdir. Bununla öğünebiliriz. Arkadaşlar, Riyaset Divanının hareket tarzını zaruri ve kaçınılmaz kılan hareketler üzerinde biraz insafli olarak durursak ve geçen sene bu Meclise hâkim olan hava ile bu sene müştereken devam ettirmekte olduğumuz hava arasında bir mukayese yaparsak Riyaset Divanını zaman zaman mazur görmek mümkündür.

Bu itibarla karşılıklı olarak birbirlerimizde daha insafli davransak olmaz mı arkadaşlar? Hepinize sonsuz sevgi ve saygılar.

AVNİ DOĞAN (Ankara) — Söz istiyorum.

REİS — Efendim, ancak iki arkadaşın lehte ve iki arkadaşın da aleyhte konuşması mümkündür.

AVNİ DOĞAN (Ankara) — İsmimden bahsedildi.

REİS — Dahili Nizamnameye göre lehte ve aleyhte konuşulduğu için, konuşmanız mümkün değildir. Filhakika isminizden bahsedildi ama, bu bahiste ne size sataşma vardır ne de fikriniz olduğundan başka türlü burada beyan edilmiştir.

AVNİ DOĞAN (Ankara) — Konuşmaktan zarar değil, fayda hâsıl olacaktır.

REİS — Elbette konuşmaktan zarar değil, fayda hâsıl olur ama, Tüzük hükümlerinin ihlâl edilmemesini isteyen sizlersiniz. Avni Bey sataşıldığına kaani misiniz?..

AVNİ DOĞAN (Ankara) — Hayır.

REİS — O halde?..

AVNİ DOĞAN (Ankara) — Cevap vereceğim. Riyaset tüzük tatbikatındaki vazife kfiyetsizliği hakkında cevap verdi, o cevabı cevaplandıracağım.

REİS — Efendim, iki aleyhte iki leyhte olmak üzere 4 kişi konuşmuştur.

AVNİ DOĞAN (Ankara) — İsmimden bahsedildi. Bir takrir mevcut değil.

REİS — Efendim, nizamname sarîh. İsrarda fayda yok. Nizamnameye riayet dolayısıyla size söz veremiyorum.

AVNİ DOĞAN (Ankara) — İzah etmediniz. Yani vaziyetinizi izah etmediniz.

REİS — Böyle bir vaziyette ancak aleyhte

ve lehte olmak üzere ikişer kişi konuşur ve 4 kişi de konuşmuştur.

Efendim, iki ihtarına rağmen burada sükûneti ihlâl ettiğinden Kars Mebusu Sırrı Atalay'a takbih cezası için reylerinize müraعات edecektim. Sükûnet filhal tahakkuk ettiğinden kendisine takbih cezası verilmesini teklif etmiyorum.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MÂRUZATI

1. — *Subaylar heyetine mahsus terfi Kanununun 9 ncu maddesinin tefsiri talebinin geri verilmesine dair Başvekâlet tezkeresi (3/476, 3/523)*

REİS — Tezkereyi okuyoruz.

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

12 . X . 1959 tarihli ve 2369 sayılı yazı ile takdir edilmiş olan, 4273 sayılı Subaylar heyetine

mahsus terfi Kanununun 9 ncu maddesinin tefsiri hakkındaki yazımızın iadesine müsaade buyrulmasını saygılarımla rica ederim.

Başvekil
A. Menderes

REİS — Geriverilmiştir efendim.

Şimdi sözlü sorulara geçiyoruz.

5. — SUALLER VE CEVAPLAR

A — ŞİFAHİ SUALLER VE CEVAPLARI

1. — *Adana Mebusu Melih Kemal Küçüktepepınar'ın, Toprak Mahsulleri Ofisinin Alsancak ve Kemeraltı depolarındaki hububatın güdüldüğü ve denize döküldüğünün doğru olup olmadığına dair sualine Ticaret Vekili Hayrettin Erkmén'in şifahi cevabı (6/395)*

REİS — Soru sahibi burada mı? Burada. Ticaret Vekili? Burada.

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

Aşağıdaki sorunun Ticaret Vekili tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına tavassutlarını saygılarımla rica ederim.

Adana Mebusu

Melih Kemal Küçüktepepınar

Toprak Mahsulleri Ofisi İzmir Alsancak ve Kemeraltı semtlerindeki depolarda yüzlerce ton hububatın ihmal ve alâkasızlık yüzünden tamamen güdüldüğü ve bunların gizlice gece kilizman ve salhane sahiplerinden denize döküldüğü doğru mudur?

Bu yüzden meydana gelen zarar ne kadardır? Mesulleri hakkında her hangi bir muameleye tevessül edilmiş midir?

Tahkikat neticesi ile beraber bildirilmesini rica ederim.

REİS — Buyurun, Ticaret Vekili.

TİCARET VEKİLİ HAYRETTİN ERKMEN (Giresun) — Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından İzmir'de inşa ettirilen ve geçen sene hizmete açılan 20 bin tonluk Alsancak silosunun hizmete girmesinden önce kiralanmış bulunan muhtelif depolarda muhafaza olunan hububattan 7 ton çavdarın ekmeçlik vasfını kaybettiği tesbit olunarak imhası cihetine gidilmiştir.

İmha edilen çavdarın miktarı 7 tondur ve değeri 2 590 liradır.

İzmir şehri günlük hububat hareketinin 1 000 ton olduğu göz önünde bulundurulursa imha edilen çavdarın yüz binde iki nispetine takabül ettiği meydana çıkar.

REİS — Buyurun, sual sahibi.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (Adana) — Pek muhterem arkadaşlar; asıl mevzuuma intikal etmeden evvel yine mevzuumla alâkalı bir hususa yüksek müsaadelerinizle temas etmek istiyorum.

Ben bu sözlü sorumu 2 . IV . 1959 tarihinde Riyasete takdim etmiştim. Aradan 8,5 ay gibi bir zaman geçmiş...

REİS — Sorunuzla alâkalı konuşunuz. Deminden beri onun münakaşasını yapıyoruz.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (Devamla) — Sorunun içinde bulunuyorum.

REİS — Değilsiniz.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (Devamla) — Reis Bey, zatîaliniz burada aksü-lâmiel gösterenlerden daha çok bir takımın formasını giymiş bir kimse gibi düşünüyor ve hareket ediyorsunuz. Rica ederim, bitaraf ve müsama-hakâr olunuz. Benim daha ne söyleyeceğimi anlamadan dinlemeden sözlerimi kesiyorsunuz, konuş-mama mâni oluyorsunuz. Lütfen biraz müsama-hakâr olunuz.

REİS — Biz lâzımgelen müsamahayı gösteriyoruz, yalnız siz de Dahilî Nizamnamenin göstermiş olduğu müsamahayı suiistimal etmeyiniz.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (Devamla) — Bizim sizden istediğimiz kendi partinize mensup mebuslara gösterdiğimiz hareket tarzını bize de tatbik etmenizdir. Başka bir isteğimiz yoktur. Bu sözlü soruyu 8,5 ay evvel vermiştim. Tam 8,5 ay geçmiş bulunuyor. Bu zaman içinde bu hâdiseye ait ve mesulleri gösteren delillerin ortadan kaldırılması imkânı elbetteki mevcuttur. Sözlü sorular, diğer müesseseler gibi bir murakabe vasıtasıdır. Benim sorumu ve diğer birçok soruları geciktirmek ve tâlik etmek, mebusların murakabe hak ve vazifelerini ortadan kaldırmak mânasını tazammun eder. Buna Büyük Meclis âzalarının nazarı dikkatini çekerim.

Muhterem arkadaşlar; şu hâdiseye ile de bir ke-re daha müeyyedoldu ki, Riyaset Makamının tutumu değişmedikçe...

REİS — Melih Kemal Bey çok rica ederim mevzu dahilinde konuşun.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (Devamla) — Tutumu değişmedikçe Türkiye Büyük Millet Meclisinde salabetle ve emniyetle memleket meselelerini halletmek ve konuşmak imkânı hâsıl olmayacaktır. Ben sözlü sorumu Riyasetin taraf tutmayacağı zihniyeti içinde vermiştim..

ENVER KAYA (İstanbul) — Çok sıkıntı artık.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (Devamla) — Beyefendi; sıkılıyorsanız dışarı çıkabilirsiniz. Siz de Mebussunuz. Siz de burada oturuyorsunuz, vazifenizi ben hatırlatacak değilim.

ENVER KAYA (İstanbul) — Ben biliyorum vazifemi.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (Devamla) — Bilmiyorsunuz.

REİS — Bu şekilde konuşmalarla size ayrılan vakti geçiriyorsunuz.

Cevap vermeden konuşmanıza devam edin.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (Devamla) — Hâdiseye demin Vekil Beyin ifade ettiği gibi değildir. Bu hâdiseye İzmir'e vâkı bir seyahatımız sırasında muttali olduk ve Büyük Millet Meclisine getirdik. İzmir'de Kemeraltı ve Alsancak depolarında mevcut 150 ton hububat ihmal ve alâkasızlık ve Kemeraltı deposunun altında patlıyan kanalizasyon yüzünden heder olmuş ve denize dökülmüştür. Bu 150 ton hububatın depolandığı yerlerde yalnız bir bekeçi bulundurulmuş ve bundan başka bir teftiş ve murakabeye tâbi tutulmamıştır. 150 ton hububat ve bunların altında 60 - 70 tane muşamba ve çadır hesaba katılırsa bu suretle 200 bin liradan fazla millet ve memleket malı heder olmuştur.

Muhterem arkadaşlarım, bir de çavdar ve yulafın bulunduğu depoda gürüme hâsıl olduktan sonra o semt sâkinleri kokudan rahatsız olmuş ve alâkalılara şikâyette bulunulmuştur. Bu şikâyet üzerine Toprak Mahsulleri Ofisinin İzmir'deki alâkalıları hâdiseyi basından ve umumi efkârdan saklamak için gece saat 20 de kiralanan kamyonlarla bu gürük hububat kaldırılmış, Kirizman ve Salhane sahillerine dökülmüş ve bu hâdiseye fotoğraflarla basın mensupları tarafından tesbit edilmiştir.

REİS — Bir dakikanız kaldı.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (Devamla) — Gönül irterdi ki, yapılan teftişin neticesinde Vekil Bey gelsin, hâdiseyi kabul etsin ve alâkalıların tecziye edildiği hakkında Meclise teminat versin.

Vekil Bey, 150 tondan fazla hububatın heder edilmesi hâdisesini sadece 7 ton çavdarın gürümüştüğünü ifade ile izah etmiştir. Değil yedi ton, bir ton dahi olsa bu suretle millet malını heder edenler ve müsebbipleri kimse, bunlar hakkında takibat yapılmaktadır diye Vekil Beyin gelip evvelâ buradan bu hususu söylemesi lâzımdı. Müsebbipleri hakkında takibat yapıyor şeklinde söylemeli idi...

REİS — Cümlenizi bağlayın efendim.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR
(Devamla) — Bağladım efendim.

REİS — Ticaret Vekili.

TİCARET VEKİLİ VE İMAR VE İSKAN
VEKÂLETİ VEKİLİ HAYRETTİN ERKMEK
(Giresun) — Muhterem arkadaşlarım, sual sahi-
bi muhterem mebus bana şu suali tevevh etmiş-
tir. Aynen okuyorum :

«Toprak Mahsulleri Ofisi İzmir Alsancak ve
Kemeraltı semtlerindeki depolarda yüzlerce ton
hububatın ihmal ve alâkasızlık yüzünden tama-
men çürüdüğü ve bunların gizlice gece kilizman
ve salhane sahiplerinden denize döküldüğü doğru
mudur? Bu yüzden meydana gelen zarar ne ka-
dardır? Mesulleri hakkında her hangi bir mua-
meleye tevessül edilmiş midir? Tahkikat netice-
si ile beraber bildirilmesini rica ederim.» Ben de
cevaben diyorum ki; İzmir'de mevcut ve hizme-
te yeni açılmış bulunan 20 bin tonluk silonun
hizmete girişinden evvel kiralananmış bulunan mü-
teferrik binalardaki hububattan 7 ton çavdar
yenilebilir vasfını kaybettiği için imha edildi ve
bunun değeri 2 590 liradır. Şimdi ben sandım
ki; sual sahibi muhterem mebus, benim zannet-
tiğim gibi büyük bir zarar yok ama, zararın az
olması da olmasını gerektirmez, eğer mesul var-
sa kendileri hakkında takibat yapılsın diyecektir.

Arkadaş meğer tahkikatı kendisi yapmış. Bi-
zim verdiğimiz rakamlar gayrisahih, kendi tah-
kikatı elinde, söylemeyi tasarladığı şeyleri belip
burada söylüyor. Söyliyeceğini peşinen hazırla-
dıktan ve bunu burada tekrar ettikten sonra su-
alinin gecikmesinde bir mahzur kalmıyor.. O za-
man söyliyeceğini şimdi söylüyor. Bu arada da
diyor ki, Riyaset tutumunu değiştirmemezse biz va-
zifemizi yapamayız. «Riyasetin tutumu mevzuu
üzerinde duracak değilim. Ama, cidden hâdiseler
gösteriyor ki, değişmiyen bir şey varsa o da
maalesef muhalefet mebusu arkadaşımızın tutu-
mudur. (Soldan bravo sesleri) Hakikatı resmî
dille, rakamla, miktarla Büyük Millet Meclisi
kürsüsünde mesuliyet sahibi bir insan ifade et-
tikten sonra» hakikat bu değildir, büyük zararlar
hâsıl olmuştur, meselleri vardır» gibi vâhi ve
romanesk iddialarda bulunmak; işte bizim şikâ-
yetçisi olduğumuz tutumları budur. (Soldan
bravo sesleri)

Muhterem arkadaşlar, ifade ettiğim gibi 7
ton, 2 590 lira değerinde hububat ziyar olmuş,

maalesef olmamalı idi. Fakat, ne yapalım ki, silo-
lar mevcut değildi. 400 bin ton silo devralan
Demokrat Parti iktidarının bugün bunu 2 mil-
yon tona yükseltmesi her halde bu nevi zararlar-
ın acısını çekmiş olan Türk milletinin arzusu-
na intibak ve inkiyadederek bu nevi zararları
ortadan kaldırma azminin tecelliyatındandır.
(Soldan, alkışlar)

REİS — Sual sahibi.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR
(Adana) — Muhterem arkadaşlar. Vekil Be-
yefendi, benim asıl kendisine arz ve izah
ettiğim hususa cevap vereceğine kendisine
inanmadığımdan şikâyet ediyor. Vekil Bey
bu mevzuda haklıdır. Hakikaten iera or-
ganına mensup vekillerin şimdiye kadar-
ki, olan söz ve ieraatlarını nazarı dikkate
alarak kendilerine itimat etmemekte biz de ken-
dimizi mazur görürüz. (Sağdan, alkışlar) Arka-
daşlar, Uşakta olan hâdiseleri hatırlayınız.

REİS — Melih Bey, sağdan, soldan misal ver-
meyiniz. Yalnız soru içinde kalmız. Ancak bu
mevzuda konuşabilirsiniz.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (De-
vamla) — Mahkeme zabıtları ile tevsik edilmiş
olan bir hakikatı Dahiliye Vekili burada inkâr
ediyor, biz nasıl inanırız. (Soldan, gürültüler,
ne alâkası var sesleri)

REİS — Bu hâdiseden bahsetmeye ne lüzum
var, esas meseleye dönün.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (De-
vamla) — Dönelim Ticaret Vekiline.

REİS — Ticaret Vekiline değil, meseleye
dönün.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (De-
vamla) — Ticaret Vekili Beyefendinin pek çok
vahtleri vardır, sözlerini yerine getirmediğine
şahsan ben şahid olmuşumdur. Kendisi, Bütçe Ko-
misyonunda Çalışma Vekili iken...

REİS — Mevzu dışındesiniz, birinci ihtarı
veriyorum.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (De-
vamla) — Bir işçi bankasının kurulmasını teklif
ettiğimiz zaman...

REİS — Kemal Bey rica ederim, başka mev-
zua taşıyorsunuz sözünüzü keseceğim.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (De-
vamla) — Reis Bey zatiâlinize hitabediyorum.
Burada benden evvel konuşan Adnan Selçuk

arkadaşımız istediği şekilde konuştu, ona müdahale ettiniz mi?

REİS — İkinci defa ihtar ediyorum Kemal Bey. Sözüünüzü de kesiyorum, lütfen kürsüyü terk ediniz.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (Devamla) — Niçin kesiyorsunuz?

REİS — Dahilî Nizamname hükmü mucibince kesiyorum.

MELİH KEMAL KÜÇÜKTEPEPINAR (Devamla) — Reis Bey, şuna inanınız ki, sizin tahakkümünüz, tasallütünüz bir gün gelecek bu memlekette son bulacaktır.

REİS — Sual cevaplandırılmıştır.

2. — *Sivas Mebusu Ahmet Yılmaz'ın, Yozgad'ın Çayıralan kazasına bağlı Eşikli ve Çat köylerinin Sivas'ın Gemerek kazasına bağlanması işinin geciktirilmesi sebebine dair sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in şifahi cevabı (6/215)*

REİS — Sual sahibi burada mı. (Burada sesleri) Dahiliye Vekili?... Burada. Sual takririni okutuyorum.

4 Haziran 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Sayın Dahiliye Vekili tarafından şifahi olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Sivas Milletvekili
Ahmet Yılmaz

Yozgad vilâyetinin Çayıralan kazasının Eşikli ve Çat köylerinin coğrafi ve iktisadi sebeplerle Sivas'ın Gemerek kazasına bağlanması kararlaştırılmış ve kanuni muamele, müsbet evrak tekemmül etmiş iken iki seneden beri bu tedbir ve lüzumun yerine getirilmemesinin sebebi nedir?

REİS — Buyurun, Dahiliye Vekili.

DAHİLİYE VEKİLİ NAMIK GEDİK (Aydın) — Çayıralan kazasına bağlı Eşikli ve Çat köylerinin Gemerek kazasına bağlanması hususunu Sivas vilâyeti yetkili kurulları müsbet ve Yozgad vilâyeti yetkili kurulları ise menfi mütalâa etmişlerdir.

Bu köylerin idari bağılıkları üzerinde yapılacak değişiklikler hakkında ilgili vilâyet yetkili kurulları bir anlaşmaya varamadıklarından gerek bu değişikliklerin meydana getirdi-

ği durumu çeşitli yönlerden incelemek ve gerekse köylerin fek ve ilhakı dolayısıyla vücutta gelecek sınır değişmelerini yerinde ve etraflıca tesbit üzere mahallen tetkika memur edilen heyet tarafından bir rapor tanzim edilmiştir.

Gerek bu heyetin raporunda belirtilen sebepler ve gerekse halkın Gemerek'e bağlanması lehinde tebellür eden temayülleri nazara alınmak suretiyle Sivas vilâyeti yetkili kurul kararları gereğince Eşikli köyü Çayıralan kazasından alınarak Gemerek kazasına bağlanmış bulunmaktadır.

Çat köyü arazisi Çayıralan kazasına bağlı diğer köyler arazisiyle karışık durumda olduğu, vilâyetleri yekdiğerinden ayırarak katî bir sınır hattının da mevcut bulunmadığı, idari bağılılığı değiştirildiği takdirde elverişli katî coğrafi hududun çizilmesi de kabil olamayacağı, esasen bu köy halkının ekseriyetinin Çayıralan'ı tercih etmiş oldukları, Gemerek kazasına bağlanması idari, inzibati ve coğrafi bakımlardan mahzurlu görüldüğü anlaşılmıştır.

Bu duruma göre Çat köyünün Gemerek kazasına bağlanmasını icabettirecek zaruri bir sebep de bulunmamaktadır.

Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Buyurun Ahmet Yılmaz.

AHMET YILMAZ (Sivas) — Huhterem arkadaşlarım, 4 Haziran 1958 günü sorumu vermiştim. Aradan 19 ay geçtikten sonra ancak bugün gündeme alınarak vekil bey cevap vermiş bulunmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım, Yozgad'ın Çayıralan kazasından ayrılarak Sivas'ın Gemerek kazasına bağlanması istenilen Çat ve Eşikli köylüleri 1951 yılında müracaat etmiş ve vâkı müracaatler üzerine Çat köyünde birinci plebisit yapılmıştır. Çat köyünün Gemereğe bağlanması hakkında % 80 oçğunluk olduğu halde birinci plebisit 1953 yılında bozulmuş, ikinci plebisit yapılmıştır. İkinci plebisitte, yine Çat köylüleri ekseriyeti Gemereğe bağlanmalarını istemiş fakat yine bu plebisit bozulmuştur. Üçüncü defa plebisit yapılmasına karar verilmiş, 3 ncü plebisitte 1953 yılında mal müdürü, iskân müdürü jandarma kumandanı ve kaymakam, metrük arazi bulmak için Çat köyü üzerinde durarak ve ev ev, hane hane gezmek suretiyle Gemerek'e bağlanmasını istiyen vatan-

daşlar bu hususta reylerini kullanacak olurlarsa dört senelik icarın peşin alınacağı tehdidi ile evleri gezmişlerdir. Bunu arkadaşlarımız çok iyi bilirler.

Muhterem arkadaşlar, Avşar köyünde kayıtlı bulunan ve Sığırkuyruğu'nda oturan vatandaşlar, kanun dışı olarak getirilmişler ve Çat köyünde yapılan plebisitte 27 vatandaşa rey verilmiş bulunmaktadır. Sığır Kuyruğunda oturan bir vatandaşa Çat köyünde rey verilmesi doğru değildir, kanunsuzdur.

Evrak 1956 Şubatında Dahiliye Vekâletine gönderilmiş, bulunmaktadır. Bu itibarla aradan üç sene geçtiği halde evrak üzerinde kırmızı kalemle bir hat çekilmiş, bir nokta konmuş. Vekil bey görmeden böyle bir evrak komisyona havale edilemez arkadaşlar. İşte haksızlığın canlı delilini bu teşkil eder. Benim sorundan ve mütaaddit dâvalardan sonra bu mevzu üzerinde hassasiyetle durulmuş, fakat Çat köyünün işi hakikatlerden uzak tutulmuş, orada yapılan muamelenin üzerine bir hat çekilmiştir. Bu haksızlığın giderilmesi için buradaki seçimin tekrar yapılması lâzımgelirdi.

REİS — Vaktiniz tamamdır, efendim.

AHMET YILMAZ (Devamla) — Arkadaşlar, biz haksızlığı burada ifade etmek istiyoruz. Burada da adaletten ayrılacak olursak memlekette adalet diye bir şey kalmaz. Sizin vicdanlarınıza bırakıyorum gerisini..

REİS — Ruznameye devam ediyoruz efendim.

3. — *Gümüşane Mebusu Necati Alp'in, Bayburt vilâyeti teşkili hususunda ne düşünüldüğüne dair Dahiliye Vekilinden şifahi suali (6/248)*

REİS — Gümüşane Mebusu Necati Alp arkadaşımız burada mı? (Yok, sesleri)

Sual sahibi arkadaşımız burada olmadığına göre sual tahririye çevrilmiştir.

4. — *Gümüşane Mebusu Necati Alp'in, Bayburt kazasının vilâyet haline getirilmesinden niçin vazgeçildiğine dair Dahiliye Vekilinden şifahi suali (6/422)*

REİS — Sual sahibi arkadaşımız bulunmadığı için sual tahririye çevrilmiştir.

5. — *Niğde Mebusu İsmail Güven'in, Niğde vilâyet merkezinde yapılmasına başlanan PTT bi-*

nası hakkındaki sualine Münakalât Vekili Şemi Ergin'in şifahi cevabı (6/354)

REİS — İsmail Güven arkadaşımız burada mı? (Burada, sesleri)

Münakalât Vekili arkadaşımız da burada. Suali okutuyorum.

T. B. M. Meclisi Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Ulaştırma Vekili tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasının teminini hürmetlerimle rica ederim.

Niğde Mebusu

İsmail Güven

Niğde vilâyet merkezinde yapılmasına başlanan PTT binası inşaatının durdurulması sebebi nedir? Bu bina yapıldığı takdirde kaç liraya mal olacaktır?.

REİS — Buyurun Münakalât Vekili.

MÜNAKALÂT VEKİLİ ŞEMİ ERGİN (Manisa) — Niğde Mebusu Muhterem İsmail Güven'in, Niğde PTT binası hakkındaki şifahi sual tahririne arzı cevap ediyorum.

Niğde PTT ve santral binası 20 . XII . 1957 de 299 136 liraya ihale edilmiş idi.

Mukavele gereğince tahsis ve tevziden verilmesi gereken betonarme demiri vaktinde verilememiş olduğundan inşaat teahhura uğramıştır. Bilâhara mütaahhit ile idare arasında fiyat farkı yüzünden çıkan ihtilâf Hükümetin 16 . VII . 1959 gün ve 4/11884 sayılı kararlarına istinaden halledilmiş olup esasen temel hafriyatı daha evvelce yapılmış bulunan Niğde PTT ve santral binasının inşaatı en geç 1960 yılı sonunda bitmiş olacaktır.

Binanın katı maliyeti inşaat sonunda tanzim edilecek katı hesap neticesinde anlaşılacak ise de tahminen 500 bin liraya mal olacaktır. Arz ederim efendim.

REİS — İsmail Güven.

İSMAİL GÜVEN (Niğde) — Çok muhterem arkadaşlarım, bir kasabada yapılacak bir posta binasının neden yapılmadığı soruluyor ve Vekil Bey burada cevap veriyor. İlk bakışta sualimiz çok basit ve mütevazı gibi görünebilirse de muhterem arkadaşlarım, 1960 senesine 15 gün kalmıştır. Binanın temelleri o zamanki Hükümete mensup bir Vekil ve seçimlerden sonra Vekil olacağı kuvvetle tahmin edilen diğer bir mebus arkadaşımızın huzuriyle 1957 seçimi günü atılmıştır.

Mademki o güne kadar ödenek yoktu, tam 1957 seçim günü temel atmanın mânası ne idi? Ondan sonra 1958 geliyor, meydanda bina yok. 1959 geliyor, bina yine yok. 1960 senesi geliyor, şimdi (yapılacak) deniliyor. O zaman temel atan vekiller de (yapılacak) demişlerdi, sözleri doğru çıkmamıştı. Acaba bugünkü Vekilin sözlerine inanacak mıyız?

Temenni olunur ki, inanalım arkadaşlar. Ama 1957 yılı seçime beş gün kala temeli atılan bina yeri bugün yağmur sularından bataklık ve PTT idaresinin attığı çöplerle çöplük haline geldiği için eğer Sıtma Savaş Kanunu meriyette bulunsaydı bu temeli açanlar sanık olarak bugün mahkemeye verilirlerdi.

Muhterem arkadaşlar, mâzisi ne olursa olsun memleketimde yapılacak bu iş için Sayın Vekilin beyanını bir taahhüt olarak kabul ediyor, yapıldığı takdirde de yine mâzisi ne olursa olsun kendilerini takdirle karşılayacağımı beyan ederim. (Sağdan, bravo sesleri)

REİS — Sual cevaplandırılmıştır.

6. — *Urfa Mebusu Esat Mahmut Karakurt'un, İstanbul deniz ve kara nakil vasıtalarının kifayetsizliği karşısında ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair Münakalât Vekilinden şifahi suali (6/361)*

REİS — Esat Mahmut Karakurt burada mı efendim? (Yok sesleri) Soru yazılıya çevrilmiştir.

7. — *Kırşehir Mebusu Hayri Çopuroğlu'nun, Devlet Şûrasının yeni bir binaya naklinin düşünülüp düşünülmediğine dair Başvekiliden olan sualine Devlet Vekili İzzet Akçal'ın, şifahi cevabı (6/444)*

REİS — Hayri Çopuroğlu burada mı efendim? (Burada sesleri) Suali okutuyorum efendim.

28 . XI . 1959

Büyük Millet Meclisi Reisliğine
Ankara

Aşağıdaki sualimin Sayın Başvekil tarafından şifahi olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygı ile rica ederim.

Kırşehir Mebusu
Hayri Çopuroğlu

Devlet Şûrasına yeni üç daire ilâve edilmiş bulunmaktadır. Hizmetin ehemmiyeti ile mütenasip bir binaya halen sahip bulunmayan Devlet Şûrasının yeni ilâveleri de ihata edecek bir binaya nakli düşünülmekte midir?

REİS — Buyurun Devlet Vekili.

DEVLET VEKİLİ İZZET AKÇAL (Rize)
— Üç daire ilâve edilmek suretiyle teşkilâtı tevsi edilen Devlet Şûrasının şimdilik başka bir binaya nakli hususu düşünülmemektedir.

Devlet Şûrası altı Dairelik bir binanın bir katını işgal etmekte idi. Binanın iki katında İstatistik Umum Müdürlüğü Merkez Teşkilâtı vazife görmekte idi. Kabul buyurulan kanun ile Devlet Şûrasına üç Daire daha ilâve edilmiştir. Bu Dairelerin birleştirilmesi ve mevcut teşkilâtın daha müsait bir çalışma imkânına sahip kılması için İstatistik Umum Müdürlüğünün işgalindeki iki kat tahliye edilerek binanın tamamı Devlet Şûrasının hizmetine tahsis olunmuştur.

İlerdeki inkişaflar da nazara alınarak Ankara - Konya yolu üzerinde dokuz milyon liraya çıkacak bir binanın inşası takarrur etmiştir. Buna ait kanun lâyihası Büyük Millet Meclisine tevdi olunmuş ve 1960 bütçesine de ekli tahsisatı konmuştur. Plân ve projeleri ihzar edilmektedir. İnşaat iki senede ikmal edilecektir.

REİS — Hayri Çopuroğlu, buyurun.

HAYRİ ÇOPUROĞLU (Kırşehir) — Çok muhterem arkadaşlarım, Devlet Vekili İzzet Beyefendi sualime cevap verirlerken; Devlet Şûrasının halen işgal etmekte bulunduğu binanın hizmetin görülmesine kâfi geldiğini, çünkü İstatistik Umum Müdürlüğünün işgal etmekte bulunduğu iki katın da tahliye edilip Devlet Şûrasına tahsis edildiğini söylediler.

Arkadaşlarım, İzzet Akçal Beyefendi bundan sonraki izahlarında hizmetin ilerdeki muhtemel inkişafları da nazarı itibare alınmak suretiyle yeni bir binanın yapılmasına teşebbüs edildiğini de müjdelemiş oldular. Bundan dolayı teşekkür ederim.

İzzet Beyefendi vekil olmadan evvel sarıh olan beyanları ile, maalesef ve maalesef, bugünkü beyanlarını yalanlamaktadırlar. Ben-deniz şimdi o beyanlarını okuyacağım arkadaşlarım. Geçen sene bütçe müzakereleri sırasında bütçe gerekçesinde; binanın kifayetsiz olduğu, İstatistik Umum Müdürlüğünün işgal

etmekte olduğu iki katın tahliyesi suretiyle, yeniden meydana getirilecek iki katla bu kifayetsizliğin önüne geçileceği bütçe gerekçesinde yazılı bulunmakta idi Muhalefet hatiplerince bu hususta bir hazırlıkları olup olmadığı yolunda sorulan suale karşı Bütçe Encümeni Sözcüsü olarak İzzet Beyefendi şunu söylemişlerdir :

«Mevcut binanın kifayetsizliği üzerinde duruldu Bu mevzuata geçen sene biz de Bütçe Komisyonunda temas etmiştik, karar almıştık Bu kararı bütçe raporunda dereetmiş bulunmakta idi Memnuniyetle öğrenmiş bulunuyoruz ki, Hükümet bu zarureti takdir etmiş, encümenin mütalâasını nazarı itibare almış ve Şûrayı Devleti, bu yüksek kaza müessesesini rahat bir çalışma vaziyetine sokmak için icabeden tedbirleri almış bulunmaktadır. Mâruzatım bundan ibarettir.»

İzzet Beyefendi bu beyanı verirken üç dairenin ilâvesi takarrür etmemişti. İzzet Beyefendinin bu binanın kâfi gelmediğini, söylemesi, İstatistik Umum Müdürlüğünce tahliye edilecek iki kat dâhîl olmak üzere, Şûrayı Devletin altı daire ile çalıştığı zamana aitti. Bugün Şûrayı Devlete üç daire daha ilâve edildiğine göre tahliye edilmiş bulunan binalarla birlikte dahi Şûrayı Devletin ehemmiyeti ile mütenasibolabilecek bir vaziyetin bulunmadığını bendeniz arz etmek isterim.

REİS — Devlet Vekili, buyurun,

DEVLET VEKİLİ İZZET AKÇAL (Rize) — Arkadaşım, zabıtlardaki sözlerimle beni ilzam edecek durumda değildir. İcerada vazife aldığım haftanın içerisinde Şûrayı Devlet binasındaki İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından işgal edilen kısımların derhal tahliyesi için gereken emri verdim ve 15 nci gününde bina tamamıyla tahliye edildi. (Soldan, bravo sesleri)

Altı daire bir katta çalışmakta idi. Üç daire daha ilâve edilmesine karşı iki kat daha ilâve edildi. Fakat bugün Şûrayı Devleti arkadaşımın arzu ettiği ve bütün arkadaşlarının görmek istediği şekilde muazzam bir binaya derhal yerleştirebilmek imkânı yoktur. Ne yapmak lâzımdı? Elbette ki derhal teşebbüse geçmek ve bir binanın temelini atılması imkânlarını hazırlamak lâzımdı. Arz ettiğim gibi binanın yapılması için gerekli lâyihayı derhal hazırladık, Büyük Millet Meclisi-

ne sevk ettik. Lâyiha Nafia Encümeninde konuşuldu ve kabul edildi, Bütçe Encümenine tevdi edildi. Henüz bütçe yılı gelmedi ama bütçe hazırlanmaktadır. Arz ettiğim gibi, bütçe lâyihasına icabeden tahsisat vaz'edilmiş bulunmaktadır. Yine arz ettiğim gibi, tahsisat daha kabul edilmemiş olmakla beraber, Büyük Millet Meclisinin, arkadaşlarımızın arzu ve görüşlerini yakinen bildiğim için plân ve projelerin ihzar edilmesine başladık. Bunun için en iyi yerde, en iyi arsayı Hükümet tefrik etmiş bulunmaktadır. Dün, Hükümette vazife almadan evvel şahsiyetim ne idi ise, o zaman neler söylemişsem, Hükümet içerisinde de şahsiyetim ve görüşüm odur. Görüşlerimi müdafaa ve bana taallük eden kısımlarda bunu tatbik edeceğime emin olabilirsiniz. Bu yalnız benim arzum değildir. Bu icraat topyekûn Hükümetindir ve bu yolda lâzım gelen çalışmayı yapmaktayız. Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Buyurun, Hayri Çopuroğlu.

HAYRİ ÇOPUROĞLU (Kırşehir) — Muhterem arkadaşlar, İzzet Beyefendi, kendilerinin Vekil olmadan evvelki bir beyanını burada okumuş bulunmamı çok şiddetle ve hiddetle karşıladılar.

DEVLET VEKİLİ İZZET AKÇAL (Rize) — Aslâ.

HAYRİ ÇOPUROĞLU (Devamla) — Haddizatında ben İzzet Beyefendinin evvelki fikirlerini söyledim ve bugünkü görüşünü öğrenmek istedim. Maksadım bundan ibarettir.

Bugünkü izahatını ve 15 gün evvel Bütçe Encümeninde verilmiş olan bir kararı ve bu karar üzerine İstatistik Umum Müdürlüğünü tahliye ettirmiş olmalarını gayet tabii beklerdim. Bunun için hiddetlenmeye lüzum yoktu.

Arkadaşlar, bugün hakikaten Şûrayı Devlet yani Devletin en yüksek organlarından, seçim tarzı itibariyle millî iradeye müstenidolan bir müessesese maalesef bina bakımından çok güçlük çekmektedir. Şûrayı Devletin işleri gün geçtikçe artmaktadır. Her seneki bütçe raporlarını tetkik ettiğimiz zaman bunu görmekteyiz. Şûrayı Devlet hükümetlerin icrai işlerinde, vatandaş haklarına taarruz teşkil edebilecek muamelelerinde vatandaşın bir tominatı mahiyetinde çok büyük bir ehemmiyet arz etmektedir. Bu işler arttığı nispette icranın ve idarenin vatandaş haklarına karşı beslemiş bulunduğu saygının azalmış olduğunu kabul etmek mecburiyeti vardır. Bu işlerin arttığı

bütün resmî raporlardan anlaşılmaktadır. İşlerin arttığı nispette iş görme gücünün de artması lüzumu nazarı itibara alınarak onlara rahat bir çalışma imkânı temin etmek icranın başta gelen vazifelerinden biri olmalıdır.

Bu itibarla Vekil Beyin beyanları arasında Şurayı Devlet hizmetlerinin görülebilmesini sağlamak üzere yeni bir bina yapılması teşebbüs ve tasavvurlarını, teşekkürle karşılamak isterim.

REİS — Sual cevaplandırılmıştır.

6. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Konya Mebusu Reyhan Gökmenoğlu ve 15 arkadaşının, İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun 5048 sayılı Kanunla muaddel 116 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Dahiliye, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/29)*

REİS — Efendim, teklifin takdimen görüşülmesi 15 nci İnikatta kabul edilmiş fakat ilgili vekil hazır bulunmadığından müzakeresi bu güne tâlik olunmuştur.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen?.. Buyurun Ekrem Anıt.

EKREM ANIT (Samsun) — Muhterem arkadaşlar, Konya Mebusu Sayın Reyhan Gökmenoğlu ve 17 arkadaşı tarafından, Meclisi Âlinin 16 . XII . 1959 tarihinde takdimen görüşülmesini karar altına almış olduğu kanun teklifi, İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun 5048 sayılı Kanunla muaddel 116 nci maddesinin değiştirilmesi istemektedir. 21 . VII . 1947 tarihinde kabul edilmiş olan 5048 sayılı Kanun yüksek maaşları olduğu üzere İdarei Umumiyei Vilâyat Kanunun genel meclis üyelerine ait 116 ve İl daimî encümen âzalarına mütedair olan 140 nci maddesini değiştirmişti. Bu kanunla genel meclis üyelerine, müzakerelerin devamı süresine munhasır ve maksur olmak kaydıyla 12 - 18 lira ödenek, 80 lira asli maaş üzerinden de yolluk ve daimî encümen âzalarına da genel meclisin toplantı halinde buldukları müddetçe yalnız üyelik ödeneği verilmesi prensibini koymuş idi.

19 . VI . 1957 tarihinde Yüksek Meclisçe 7021 sayılı Kanunla İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun 5048 sayılı Kanunla tadil edilmiş bulunan 140 nci maddesi tekrar değiştirilmek suretiyle vilâyet daimî encümen reis ve âzalarına umumi meclis kararıyla 400 liradan 750 liraya kadar aylık tahsisat verilmesi kabul edilmiş ve 116 madde üzerinde hiç durulmamıştır. Teklif sahibi arkadaşlarımızın kanun teklifinin

esbabı mucibesinde de belirttikleri veçhile İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun 103 nciden 135 nci maddesine kadar kanun vaz'ının tadat ve tasrih etmiş olduğu hidematı ifa mukarreratı ittihaz ile mükellef olan meclisi umumi âzalarının ödeneklerinin olduğu gibi bırakarak yalnız encümen âzalarının tahsisatlarının çoğaltılmasının, adalet ve hakkaniyet prensiplerine uygun düşmeyeceği kanaatindeyim. Bu bakımdan ve tenazuru temin sadedinde 12 liradan 18 liraya kadar olan ödeneğin Maliye ve Bütçe encümenlerince de kabul buyurulduğu veçhile asgari 25 ve âzami 30 lira olarak tezyidini ve kanun teklifinin aynen kabulünü Heyeti Celilenizden hassaten istirham eder, hepinizi hürmetle selâmlarım.

REİS — Sırrı Atalay.

SIRRI ATALAY (Kars) — Ben de kanun lâyihasının kabulünü istiyeceğim. Ama gerçekdeki görüşle görüşlerim farklı ve ayrı olmak partiyle.

Beş-on gün evvel Hayrettin Erkmen arkadaşımız bir parti kongresinde artık zamların yapılmıyacağını bütün fiyatların ve zamların bir noktada dondurulmuş olduğunu ifade buyurdular.

CEVDET ÖZGİRGİN (Manisa) — Ne alâkası var bununla?..

SIRRI ATALAY (Devamla) — Müsaade buyurun beyefendi, müsaade buyurun. Alâkası var veya yok, bu takdir sizlere ait olmasa gerek, takdir size ait değil.

CEVDET ÖZGİRGİN (Manisa) — Gazeteler yazsın diye mi?.

REİS — Müsaade buyurun Cevdet Bey, devam buyurun Sırrı Bey.

SIRRI ATALAY (Devamla) — Vekil, fiyat ve zamların dondurulmuş olduğunu beyan etmişlerdi. Şimdi Meclisi Umumi âzalarının vazife gördükleri sırada yani yılda 40 gün gündelikleri

12 - 18 lira tesbit edilmişken, bu kere bu miktar 25 - 30 liraya çıkarılmaktadır. Buna maaşa zam, yahut gündeliğe zam ne dersenez deyiniz, Vekilin bir müddet önce beyanatı ile tezat teşkil etmektedir. Evveleminde bu ciheti işaret etmek isterim. Maliye ve Bütçe encümenleriyle arkadaşların müşterek gerekçeleri iki noktai nazara dayanıyor; birisi vazifede inkişaf, ikincisi günün şartları. Vazife şartlarının inkişaf ve artışı şüphe yokki bir âmme hizmetinde zammı icab ettirmez. Hayat pahalılığı D. P. için bir fobi teşkil etmektedir. Bir türlü pahalılık olmamıştır denmiyor. Günün şartları olmuyor. Soralım nedir bu günün şartları? Her yerde her sahadaki pahalılık değil midir? Bu pahalılık gerçek ifadesiyle hayat şartlarının bir ifadesi, bir icabıdır. 1957 seçimlerine gitmeden önce idi. Daimî Encümen âzaları ile valilerin maaşlarının artırılması münakaşa edilirken ben yine kürsüye gelmiş ve bunu müdafaa etmiştim. Fakat artırılmamasını istemişim. Hayat şartları çok değişmiştir. İktisadi durum değişmiştir. Bakınız mebus olarak geldiğim sıralarda 150 kuruşa olan eti Et Balık Kurumundan 9 liraya zor buluyoruz. 160 kuruşluk peyniri 700 kuruşa alıyoruz. Bu şartlar yalnız Ankara'da, İstanbul'da değil, bütün memlekette vardır. İktisadi nizam değişmiş. Altüst olmuştur. Devlet hizmetinde mahallî idarelerde bir hizmet gören Meclisi Umumi âzalarının da yevmiyelerinin artırılması gayet tabiidir. Sebebi bu pahalılıktır. Geçim şartlarının güçlüğüdür. Ama Vekil Bey salâhiyetli bir zattır, her halde o zaman da İktisat ve Ticaret Vekili idi, beyanlarının iktisadi hayatın seyri üzerinde müessir rol oynaması icabederdi. O zaman zammın yapılmıyacağını ifade etmişledi. İşte yeni bir zamlı kaşı karşıyayız.

Bu tezatları telâfi etmeye imkân yoktur. Bütün Devlet sektöründe ve mahallî idarelerde maaşlar ve yevmiyeler artırıldığına göre, meclisi umumi üyelerinin yevmiyelerinin istisna edilmesi doğru olmayacaktır. Onları da artıralım, fena olmaz.

REİS — Recep Kırım, buyurun.

RECEP KIRIM (Bursa) — Çok muhterem arkadaşlarım, Sırrı Atalay arkadaşımızın bir kanunun müzakeresi dolayısıyla yine mütatları vechile işi politikaya dökmüş bulunuyor. Buna hiç lüzum yok.

Yapılan kanun teklifinin mâzisi biraz eskidir. Yani bu senenin ve geçen senenin bir teklifi değildir. Daha evvelki senenin bir kanun teklifi olup uzun bir zaman komisyonlarda kalmıştır. Binaenaleyh, Vekilimizin beyanına uygun olarak, bu kanun dolayısıyla ele alınmış bir kanun teklifi değildir.

İl genel meclisi âzalarının ödenekleri hakikaten çok azdır. 12 lira ile 18 lira arasında bir para verilir ve bu da kesilerek 10 - 13 lira olarak ellerine geçer. Öyle vilâyetlerimiz vardır ki, oralarda çok uzak kasabalardan gelen mümessil arkadaşlarımız vardır. Bunlar hakikaten sıkıntı içindedir, bunu kabul etmek lâzımdır. Bu kanun teklifinin kabulü ile bundan münhasıran Demokrat Partili arkadaşlarımız istifade etmeyecek, birçok yerlerde aynı şekilde vazife ifa eden kendi partilerine mensup arkadaşlar da bundan istifade etmiş olacaktırlar. Binaenaleyh işi fazla uzatmaya lüzum yoktur. Bu hususta arkadaşlarımızın müspet reylerini kullanmalarını rica ederim.

REİS — Bütçe Encümeni adına Behzat Bilgin...

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. BEHZAT BİLGİN (İzmir) — Muhterem arkadaşlar, Sırrı Atalay arkadaşımız mutabık bulunduğu bir kanunu vesile edip, ne gibi bir saikle bilmiyorum. hayat pahalılığı, zam ve saire gibi birtakım meseleleri ortaya atarak Bütçe Encümeni gerekçesine itiraz ettiler. Biz nediyoruz: Bugünkü şartlara intibak edebilmek için 1947 de tesbit edilmiş olan ve bugünkü şartlara uymıyan meclisi umumi âzası yevmiyelerini bir derece artıralım diyoruz. Bundan tabii ne olabilir? 1947 senesindeki şartlarla tesbit edilmiş olan yevmiyelerin bugünkü şartlara uydurulmasını bir siyasi mesele haline getirmelerini bir türlü anlamıyorum. Bizim göstermiş olduğumuz sebep 1947 den bu yana şartlarda hâsıl olan değişikliğe muvazi bir tahavvül zaruridir. Bir meclisi umumi âzası bugün bir ilçeden gelecektir, bir vilâyet merkezinde bir otelde yerleşecektir; günde üç öğün yemek yiyecektir, müteferrik masrafları olacaktır. Bunu on iki lira ile karşılayabilir diye bir iddia vârit olur mu? Bugünkü tatbikat on iki lira olduğu halde bütün vilâyetlerde tatbikat on sekiz liradır. Binaenaleyh hayat şartlarına uygun olarak cüzi bir yükselme derpiş ediliyor. Bunu lütfen kabul buyurmanızı istirham ederim.

REİS — Sırrı Atalay buyurun.

SIRRI ATALAY (Kars) — Arkadaşımız, «Bundan Demokrat Partililer de, Halk Partililer de istifade edeceklerdir» diyor. Gayet tabii. Vazife yapan kimseler bunu alacaklardır. Neticede birleştığımızı ifade ettim ama, gerekçede ayrıyoruz.

Behzat Bilgin arkadaşım, politika oyunu diyor. Rica ederim, Parlâmentoda söylenilen söz politika oyunu olur mu? Elbette bu memleketin dertlerini, isteklerini biz buraya getieceğiz. Beğenseniz de beğenmeseniz de. Eğer bir mezar taşı sessizliği içinde kalmamız isteniyorsa, fikirlerimizi buraya getirmiyelim. Bu hususu sarahaten anlıyalım. Ben noktai nazarımı izah ettim, bunu politika oyunu falan gibi kelimelerle karşılamak doğru bir hareket olmaz. Bu memlekette rejim meselesi olarak her şeyden önce halletmeye mecbur olduğumuz bir husus vardır. Fikir ve ideallerimize evlâtlarımızı sevip sahip çıktığımız gibi sevip sahip çıkarsak muhalefete ve iktidara mensup milletvekilleri olarak bunu yapabilirsek, birçok meseleleri düzeltebiliriz. Bir muhalefet mebusu olarak 1950 den beri noktai nazarım budur. Her fırsatta karşınızdayım. Politika oyunu oynuyor sözleri ile beni ne yıldırır ve ne de sözlerimi söylemekten alıkoyarsınız. Şu veya bu şekildeki ithamlarla karşımıza çıkmak doğru değildir. Ancak fikirlerimin doğru olmadığını ifade edebilirsiniz. Bugünkü hayat şartları dediğimiz şey pahalılık değil midir? Siz değişik şartlar diyorsunuz, ben de hayat pahalılığı diyorum. Gündeliklerin artırılması bahsinde ben de sizinle hemfikrim maaş ve hizmetlilere, valilere ve diğer ücretlilere maaş zammı yapıldığı ve maaşları artırıldığı halde bunların ücretleri artırılmamıştır. Gerekçesinde hemfikir bulunduğumuz ücret ve yevmiyelerin artırılmasını istediğimiz zaman siz şu yoldan istersiniz, 'biz de bu yoldan hareket ederiz. Fikirlerimizde aykırılık olabilir, beraberlik de olabilir. Ben fikirlerinizden dolayı nasıl size kızmadımsa sizin de bana kızmamanız lâzımdır. İktidar mensuplarının ve bilhassa Bütçe Encümeninin tahammülü ve müsamahakâr olması gerekir. Evvelâ iktidar olarak siz sabırlı ve tahammüllü olacaksınız. 1946 - 1950 arasında siz bunu istiyordunuz. Şimdi bundan uzaklaşıyorsunuz. (Soldan: «sadede gel» sesleri)

REİS — Sırrı Bey, mevzu dışına çıkmayınız.

SIRRI ATALAY (Devamla) — Ben mevzu üzerinde konuşuyordum. Arkadaşımız Bilgin mecbur etti.

REİS — Müsamaha edince derhal mevzu dışına çıkıyor ve mevzudan uzaklaşıyorsunuz.

SIRRI ATALAY (Devamla) — Biz müsamaha istemiyoruz. Yalnız bize hakkımızı kullanmaya imkân ve meydan veriniz. Muhalefet mebusu çoğunluğa mensup bir Reisin müsamahasına istinadederse burada konuşmaya imkân kalınmaz. Ben müsamaha değil, hakkımı istimal ediyorum.

Bu meseleyi neticelendirelim. Noktai nazarımı bir noktaya bağlayalım.

Meclisi umumi âzalarının yevmiyelerinin artırılması noktai nazarı hayat pahalılığı sebebiyle doğru ve yerindedir. Bunu artıralım ama, gerekçede ve bu artırılda ben, ne Bütçe Encümeninin ve ne de Maliye Encümeninin fikrinde değilim. Bunu açıkça ifade etmek isterim.

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde başka söz isteyen olmadığına göre, maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifte müstaceliyetle görüşülmesi hususu da vardır. Müstaceliyeti reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeleri okuyoruz.

İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun 5048 sayılı Kanunla muaddel 116 ncı maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun

Madde 1. — İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun 5048 sayılı Kanunla muaddel 116 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 116. — Genel Meclis âzalarına, müzâkerelerin devamı müddetince günde 25 liradan 30 liraya kadar tahsisat verilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Bir takrir var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Vilâyet genel meclisi âzalarının günlük tahsisatının artırılmasını temin maksadıyla Yüksek Heyetçe kabul buyrulan 116 ncı madde hükmü, 2 ncı maddeye göre kanunun neşri tarihinden itibaren meriyete girecektir.

Halbuki vilâyet genel meclisleri Aralık ayı başından itibaren toplanmağa başlamış bulunmaktadır. İctima müddeti 40 günden ibarettir. İşbu kanun teklifi bugün kabul edilse bile, neşri tarihine kadar bir kaç gün daha geçecek ve bu suretle toplantıların yarıya yakın bir kısmı bitmiş olacaktır.

Sözü geçen kanunun bir an evvel çıkarılmasından maksat; genel meclis âzalarının halen yapmakta oldukları toplantı devresinde mezkûr hükümden faydalanmalarını temin etmektir. Toplantıların bir kısmı yapılmış olduğuna göre bu âzaların işbu kanun hükmünden bu ictima devresinde tamamen istifade edebilmeleri için aşağıdaki muvakkat maddenin 2 ne maddeden evvel müzakere ve kabulünü saygı ile arz ve teklif ederiz.

Konya Mebusu Konya Mebusu
Reyhan Gökmenoğlu Sami Soylu

Muvakkat Madde — 116 ncı madde hükmü, vilâyet hususi idarelerinin 1960 yılı bütçelerini müzakere ve tetkik etmek üzere Aralık ayında ictimaa başlamış bulunan genel meclislerin 1959 - 1960 senesi toplantı devreleri hakkında da tatbik olunur.

REİS — Takrir hakkında konuşmak üzere Bütçe Encümeni Mazbata Muharriri, buyurun.

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ BEHZAT BİLGİN (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım, kanunun müstaceliyetle görüşül-

mesini yani ikinci müzakereden âzade olmasını kabul buyurmuş oluyorsunuz. Binaenaleyh kabul buyuracağınız kanun hemen Resmî Gazetede neşredilerek kanuniyet kesbedecektir. Böyle bir kanunun makabline teşmili gibi bir hususa Bütçe Encümeninin iştirak etmesine imkân yoktur. Kanun hemen neşredilecek ve meriyete girecektir. Bendeniz mevcut ve mütemmel prensiplerin, mucip sebepler ne kadar haklı olursa olsun, ihlâl edilmesine taraftar olmadığımızı, bu sebeple teklif edilen tadil teklifinin reddiyle maddenin aynen kabulünü arz ve rica ederim.

REİS — Takriri reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Takrir reddedilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini İera ya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21 Aralık Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada son veriyorum.

Kapanma saati : 16.50

B — TAHRİRİ SUALLER VE CEVAPLARI

1. — Tokad Mebusu Bekir Şeyhoğlu'nun, Turhal Belediye Reisimin seçilmemesi sebebine dair sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in, tahriri cevabı (7/682)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine Aşağıdaki sorunun Dahiliye Vekili tarafından şifahi olarak cevaplandırılmasına delâletle-

rini saygılarımla rica ederim. 5 Haziran 1958

Tokad Milletvekili
Bekir Şeyhoğlu

Ekim 1957 tarihinden itibaren istifaen boşalan Turhal Belediye Reisliğine bugüne kadar reis seçilmemesinin ve Belediye Meclisince seçil-

miş belediye reisvekili mevcutken kaymakam uhdesinde bulundurulmasının sebebi nedir?

T. B. M. M.

Umumi Kâtipliği 30 . XI . 1959
Kanunlar Müdürlüğü
No. 1466

Dahiliye Vekâletine

9 . VI . 1958 tarih ve 1466 sayılı yazımıza
ektir :

Tokad Mebusu Bekir Şeyhoğlu'nun, Turhal Belediye Reisinin seçilmemesi sebebine dair şifahi suali, cevap günü olan 27 . XI . 1959 tarihli 7 nci İnikatta tahrir sahibi hazır bulunmadığından Dahilî Nizamnamenin 155 nci maddesinin 1 nci fıkrası gereğince, tahrirî cevap talebiyle verilmiş sayılmıştır.

Dahilî Nizamnamenin 152 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince cevaplandırılmasını saygılarımla rica ederim.

T. B. M. M. M. Reisi V.

T. C.

Dahiliye Vekâleti
M. İdareler G. M.
Muamelât Ş. M.
Sayı : 19428

Özü : Tokad Mebusu Bekir Şeyhoğlu'nun şifahi sual tavriri hakkında.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine
30 . XI . 1959 tarihli ve Kanunlar Müdürlüğü 7-682-1466/5613 sayılı yazılılarıyla Dahilî Nizamnamenin 155 nci maddesinin 1 nci fıkrası gereğince tahrirî cevap talebiyle verilmiş addolunan Tokad Mebusu Bekir Şeyhoğlu'nun Turhal Belediye Reisinin seçilmemesi sebebine dair şifahi sual tavriri tetkik edildi:

Turhal Belediye Reisliği seçimi 25 . VI . 1958 tarihinde yapılmıştır.

1580 sayılı Belediye Kanununun 90 nci maddesi, her ne suretle olursa olsun reislik inhilâl ettiği takdirde yapılacak intihap neticesine kadar vali tarafından münasip bir zatın reisvekili nasbolunmasını âmiridir.

Keyfiyeti bilgilerine saygıyla arz ederim.

16 . XII . 1959
Dahiliye Vekili
Dr. Namık Gedik

2. — Ankara Mebusu Muammer Akpınar'ın, Hava Harb Okulu jet pilotu öğrencilerine iki aydan beri uçuş tazminatı verilmemesinin sebebine dair sualine Millî Müdafaa Vekili Etem Menderes'in, tahrirî cevabı (7/695)

27 Kasım 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına
Aşağıdaki sorunun Millî Müdafaa Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Ankara Mebusu
Muammer Akpınar

Soru :

Hava Harb Okulunda jet pilotu yetiştirilmek üzere okuyan öğrencilere, şimdiye kadar verilmekte olan uçuş tazminatının, iki aydan beri verilmemesi sebebi nedir? Vekâletçe bu husus tasvibediliyor mu?

T. C.

Milli Müdafaa Vekâleti
Hususi 12 . XII . 1959

1

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine
4 . XII . 1959 gün ve 7/695 - 3892 - 17099 sayılı tezkereleriyle talep buyurulan Ankara Mebusu Muammer Akpınar'ın, tahrirî sual tavririne ait cevabın ilişikte sunulduğunu arz ederim.

Millî Müdafaa Vekili
Etem Menderes

Jet pilotu yetiştirilmek üzere okuyan öğrenciler uçuculuk eğitimine başladıkları tarihten itibaren 6725 sayılı Kanuna göre jet uçuculuk tazminatını almaktadırlar.

3. — Hatay Mebusu Ömer Fevzi Reşa'nın, Dört Yol - Erzin arasındaki eski yolun ne zaman tamir edileceğine dair sualine Nafia Vekili Tervik İleri'nin tahrirî cevabı (7/594)

4 Ağustos 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyasetine
Aşağıdaki sorunun Nafia Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına tavassut buyurulmasını saygılarımla rica ederim.

Hatay Mebusu
Ömer Fevzi Reşa

Soru :

Güzergâh değişimi sebebiyle, halen mühmel bir halde bırakılan ve gün geçtikçe istifadesi im-

kânsız hale gelen, Dörtyol - Erzin arasındaki geniş bir çevrenin irtibatını temin eden eski yol ne zaman tamir edilecektir?

T. C.
Nafia Vekâleti 17. XII. 1959
Hususi Kalem
Sayı : 997

T. B. Millet Meclisi Reisliğine
Ankara

18. XI. 1959 tarih ve 7/594 - 3532/15177 sayılı yazıları karşılığdır :

Dörtyol - Erzin arasındaki eski yolun ne zaman tamir edileceğine dair Hatay Mebusu Ömer Fevzi Reşa tarafından verilen tahrirî sual takririne hazırlanan cevabın ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Nafia Vekili
T. İleri

Dörtyol - Erzin arasındaki eski yolun ne zaman tamir edileceğine dair Hatay Mebusu Ömer Fevzi Reşa tarafından verilen tahrirî sual takririni aşağıda cevaplandırılmıştır :

Dörtyol ve Erzin her zaman geçit veren ve Devlet bakımı altında bulunan iyi birer iltisak yolu ile Devlet yoluna bağlı bulunmaktadır.

İkinci derecede önemi haiz bulunan, Dörtyol - Erzin arasındaki eski yol ise vilâyetçe bakım altında bulundurulmaktadır. Mezkûr yolun bakımına itina gösterilmesi hususunda vilâyete gerekli talimat verilmiştir.

4. — *Ankara Mebusu Recep Dengin'in, balık ve sünger ihracında ihracatçı firmaların ihrac kıymetinin % 10 unu Et ve Balık Kurumu lehine bırakıp bırakmadıklarına dair sualine Ticaret Vekili Hayrettin Erkmen'in tahrirî cevabı (7/654)*

17. XI. 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Ticaret Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunda alâkalarınızı rica ederim.

Ankara Mebusu
Recep Dengin

Soru

12 Mart 1958 tarihinde Resmî Gazetede neşredilen 666 sayılı sirküler gereğince, balık ve sünger ihracatında ihracatçı firmalar FOB ihrac kıymetlerinin % 10 tutarlarını Et ve Balık Kurumu lehine bırakmışlardır? Bırakmışlar ise, o tarihten bugüne kadar ne miktarda döviz, Et ve Balık Kurumu emrine geçmiştir. Geçen dövizin einsi nedir? Et ve Balık Kurumu 666 sayılı sirküler muhtevasına göre muamele yapmış mıdır? Yapmış ise, hangi balık ve sünger müstahsullarına balık ve sünger avlama malzemesini hangi tarihlerde ithal etmiş ve kimlere dağıtmıştır?

ger ihracatında ihracatçı firmalar FOB ihrac kıymetlerinin % 10 tutarlarını Et ve Balık Kurumu lehine bırakmışlardır? Bırakmışlar ise, o tarihten bugüne kadar ne miktarda döviz, Et ve Balık Kurumu emrine geçmiştir. Geçen dövizin einsi nedir? Et ve Balık Kurumu 666 sayılı sirküler muhtevasına göre muamele yapmış mıdır? Yapmış ise, hangi balık ve sünger müstahsullarına balık ve sünger avlama malzemesini hangi tarihlerde ithal etmiş ve kimlere dağıtmıştır?

T. C.
Ticaret Vekâleti 18. XII. 1959
Dış Ticaret Dairesi
Sayı : 5/37838

Özü : 666 sayılı Sirküler Hk.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Balık ve sünger ihracında ihracatçı firmaların ihrac kıymetinin % 10 unu Et ve Balık Kurumu lehine bırakıp bırakmadıklarına dair Ankara Mebusu Recep Dengin tarafından verilen 27. X. 1959 tarihli ve 7/654 - 3794/16796 sayılı tezkerelerine ekli olarak gönderilen 17. XI. 1959 tarihli tahrirî sual takririni üzerine keyfiyet incelenmiş ve durum aşağıda izah olunmuştur.

10. III. 1958 tarihinde Resmî Gazetede neşredilen 666 sayılı Sirkülerin birinci maddesi gereğince, balık ve sünger ihracatında her parti ihracat için ihracatçı firmalar tarafından FOB ihrac kıymetinin % 10 u alıcı memlekette Et ve Balık Kurumu emrinde bırakılmıştır.

666 sayılı Sirkülerin neşredildiği 10. III. 1958 tarihinden İhracat Talimatnamesinin 10 neu maddesi ile yürürlükten kalktığı 5. IX. 1958 tarihine kadar ceman \$ 53 682,72, KS 101, £ 47.-/10 ve FFr. 568 715 lik döviz dış memleketlerde Et ve Balık Kurumu emrinde bırakılmıştır. Mezkûr sirküler meryetten kalktıktan sonra adı geçen kurumca dış memleketlerde bulunan bankalara verilen talimat üzerine bu dövizler kurum emrinden çıkarılarak T. C. Merkez Bankasına devrolunmuş ve Türk lirasına çevrilmiştir.

Bâzi memleketlerde dövizlerin çok cüzi miktarda tekevvün etmesi diğerlerinde ise toplanan dövizin kâfi olmasına rağmen o memlekette balıkçılık malzemesi imal edilmemesi sebebiyle mezkûr sirkülerin yayımlandığı tarihten 10. III. 1958 dış ticaret rejimine dair İhracat Talimatnamesinin 10 neu maddesiyle yürürlükten kalktığı tari-

he kadar 5 . IX . 1958 Et ve Balık Kurumunca, bu sirkülere üstüneden hiç ithalâtta bulunulmamış ve % 10 bedel karşılıkları ilgililere Türk lirası olarak ödenmiştir.

Keyfiyet bilgilerine saygı ile arz olunur.

Ticaret Vekili

H. Erkmen

5. — Malatya Mebusu Kâmil Sürenkôk'ün, Türkiye Büyük Millet Meclisi yeni binasının tamamlanması için ne kadar paraya ihtiyaç olduğuna ve bu binaya ne zaman taşınacağına dair sualine Nafia Vekili Tefvik İleri'nin tahriri cevabı (7/683)

25 . XI . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Nafia Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurulmasını saygı ile rica ederim.

Malatya Milletvekili

Kâmil Sürenkôk

Halen yapılmakta olan Büyük Millet Meclisi binasına şimdiye kadar 85 milyon lira harcadığı söyleniyor. Bu sene dâhil sarfiyatın yekûn miktarı ve sarf edilen milyonlar hangi senelerde ve ne miktar tahsisat alındığının seneleri ve milyonların rakamla gösterilmesi. Tamamlanması için daha ne kadar milyona ihtiyaç vardır. Mezkûr binada halen münfesihtir Bağdad Pakstının oturduğu malûm. Büyük Millet Meclisi bu binaya ne zaman taşınacaktır?

T. C.

Nafia Vekâleti

Hususî Kalem

Sayı : 996

17 . XII . 1959

T. B. M. Meclisi Reisliğine

Ankara

4 . XII . 1959 gün ve 7 - 683/3854 - 17004 sayılı yazıları karşılığıdır : Malatya Mebusu Kâmil Sürenkôk'ün T. B. M. Meclisi yeni binasının tamamlanması için ne miktar tahsisata ihtiyacolduğuna dair tahriri sual takririne hazırlanan cevabın ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Nafia Vekili

T. İleri

Malatya Mebusu Kâmil Sürenkôk'ün T. B. M. Meclisi inşaatının tamamlanması için ne miktar

tahsisata ihtiyacolduğuna dair tahriri sual takriri aşağıda cevaplandırılmıştır :

T. B. M. Meclisi tarafından sarf olunan :

Sene	Lira	K.	
1937	387 010	70	
1938	423 439	89	
1939	653 676	31	
1940	419 308	38	
1941	184 567	55	
1942	307 252	95	
1943	4 843 276	35	
1944	3 541 507	83	
1945	1 854 674	—	
1946	3 315 999	09	
			15 930 713 05

Nafia Vekâleti tarafından sarf olunan :

Sene	Lira	K.	
1947	4 440 948	06	
1948	4 775 633	96	
1949	4 964 854	14	
1950	3 731 261	34	
1951	3 034 550	07	
1952	2 917 520	—	
1953	3 738 520	34	
1954	2 682 337	77	
1955	2 655 737	39	
1956	2 800 083	21	
1957	7 282 121	24	
1958	6 967 005	36	
			49 990 572 88

Yekûn	65 921 285	93
1959 yılında sarf edilen	7 164 606	22
	73 085 892	15
1959 yılında sarf edilecek	2 335 393	78
	75 421 285	93
İnşaatın ikmali için 1960 yılında sarf edilecek	4 784 100	44
Umumi yekûn	80 205 386	37

7007 sayılı Kanun gereğince T. B. M. M. yeni binasıyla müstemilâtının tefriş ve tezyin işlerinin yapılması masrafları :

Tefriş ve tezyin işleri	Sarf edilen	Sarf edilecek
Âvize ve armatürlere	1 765 000	200 000
Tefriş ve tezyinin ihzârı işlerine	550 000	300 000
Tefriş işlerine	100 000	13 000 000
Tezyin işlerine	—	1 500 000
	<u>2 415 000</u>	<u>15 000 000</u>

Türkiye Büyük Millet Meclisi yeni binaya Kasım 1960 da taşınacaktır.

